

VOORWOORD

CHECKLIST VAN AMSTERDAM: DE STAND VAN ZAKEN

Als eerste stap naar een Avifauna van Amsterdam en omstreken stelden Kees Hazevoet en Willem van der Waal in 1986 een Checklist van de vogels van 'Groot-Amsterdam' samen. Nu bijna tien jaar later publiceert Ruud Vlek een gehele herziening van deze Checklist van Amsterdam onder de zeer toepasselijke titel 'Het vogelrariteitenkabinet van Amsterdam'.

Zijn speurtocht in artikelen, archieven en de laden met balgen van het Zoologisch Museum Amsterdam leverde prachtige en waardevolle documentatie en foto's op van de in Amsterdam waargenomen vogels. Het is een goede keuze geweest van de auteur om naast de revisie en aanvullingen de gehele checklist in het artikel op te nemen.

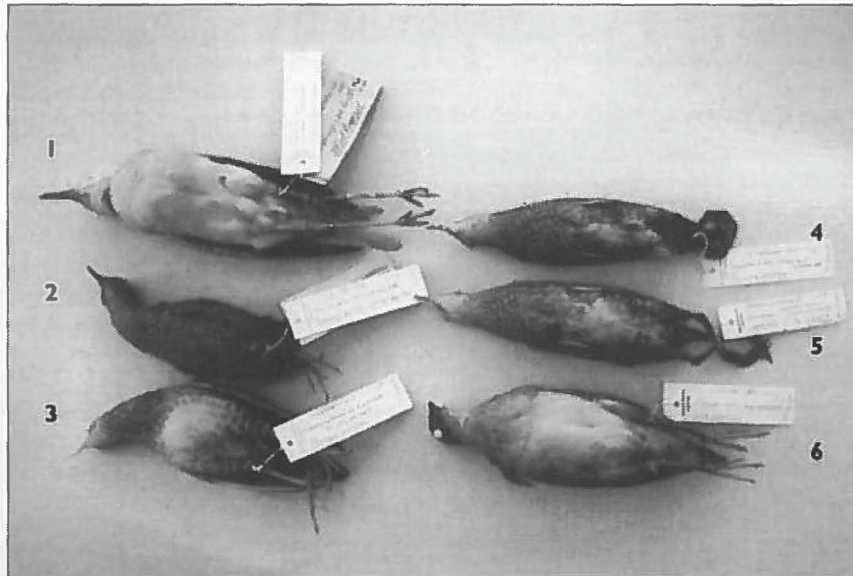
De stand van zaken is met een grote gedrevenheid en nauwkeurigheid in kaart gebracht. Een checklist en haar revisie is echter een momentopname. Tussen het verschijnen van de verschillende concepten konden iedere keer weer nieuwe feiten opgenomen worden. Het streven naar volledigheid zal altijd een strijd tegen de klok blijven.

Met dit bijzondere nummer van de Gierzwaluw willen we een totaal-overzicht geven van de waargenomen vogels in en om Amsterdam. We hopen echter ook in de voetsporen van Hazevoet en van der Waal dat dit nummer inderdaad weer een verdere aanzet is tot een Avifauna van Amsterdam.

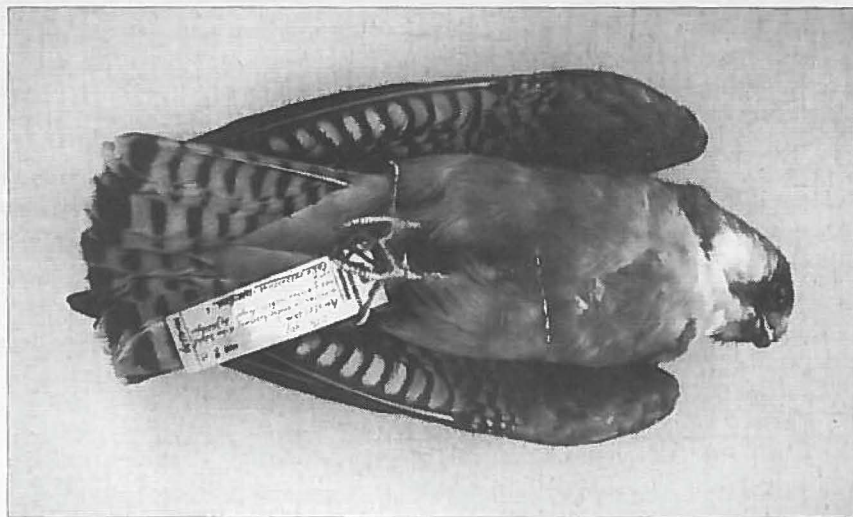
Tevens hopen wij dat dit nummer ook een begin kan zijn van een kwalitatieve verbetering van de komende nummers van de Gierzwaluw.

De redactie van de Gierzwaluw en het bestuur van de Vogelwerkgroep van Amsterdam hebben gemeend dit speciale nummer van de Gierzwaluw dan ook speciaal uit te geven. Dit nummer zal nog menige jaren als naslagwerk kunnen dienen voor elke rechtgeaarde Amsterdamse vogelaar.

De redactie

1. Renvogel, ±1850 geschoten bij Amsterdam; 2. Kleinst Waterhoen, ♂ adult 4 juli 1924 levend gegrepen achter het Beursgebouw, Damrak/Beursstraat, Amsterdam-centrum (Ardea 13: 106); 3-5. Porseleinhoen, ♂ 11 oktober 1908 Watergraafsmeer, 13 september 1973 Halfweg en 1 september 1963 Spaarndammerdijk; 6. Kwartelkoning, ♀ 7 oktober 1887 Diemen (Collectie ZMA, foto: G.O. Keijl)

Roodpootvalk, ♀ adult 5 mei 1947 gevonden op snelverkeersweg Amsterdam-Schiphol met gebroken rechtervleugel (collectie ZMA nr. 4329, foto G.O. Keijl)

Het vogelrariteitenkabinet van Amsterdam

REVISIE EN AANVULLINGEN OP DE CHECKLIST VAN DE VOGELS VAN 'GROOT-AMSTERDAM' 1986

Dit stuk is opgedragen ter zijner nagedachtenis aan

Henk F. van der Lee (1921-1995),

op 11 jarige leeftijd lid van de N.J.N., district Amsterdam en later voorzitter van afdeling 7,

samen met zijn vriend Karel Voous ontdekker van het Woudapje aan het Barnegat,

huisarts te Numansdorp,

en oud-voorzitter van de Club van Nederlandse Vogelkundigen (1976-1991).

In 1986 publiceerden Kees Hazevoet en Willem van der Waal als aanzet tot een Avifauna van Amsterdam een Checklist van de vogels van 'Groot-Amsterdam' (Hazevoet & van der Waal 1986). Daarin werd een overzicht gegeven van alle tot 31 december 1986 in de ruimere regio van Amsterdam waargenomen vogelsoorten. Op deze lijst worden voor Amsterdam en omstreken 294 vogelsoorten vermeld, waarvan 132 soorten in dit gebied als broedvogel zijn vastgesteld.

Daarbij werd het voorbehoud gemaakt, dat de lijst nog niet definitief kon worden vastgesteld, aangezien de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) bezig was met een revisie van de Nederlandse Avifauna, en daarvoor een nauwkeurig onderzoek had lopen naar de huidige aanvaardbaarheid van vroegere gevallen van zeldzame vogelsoorten in Nederland.

Inmiddels is de tweede fase van deze revisie van de Nederlandse avifaunistische lijst door de CDNA afgesloten en kunnen we de balans opmaken welke gevolgen de herziening van de Nederlandse avifaunistische lijst heeft voor de Amsterdamse checklist.

In dit artikel lopen we daartoe een groot aantal oude gevallen van in de regio Amsterdam gemelde zeldzame vogelsoorten langs, met preciese opgave van vindplaats, beschikbare documentatie en bronvermelding, zodat eenieder zich ook zelf een eigen oordeel kan vormen over het al of niet aanvaardbaar zijn van deze oude gevallen. Omdat veel gevallen vastgelegd en gedocumenteerd zijn in tijdschriften en publicaties van buiten de Vogelwerkgroep, waarmee niet iedereen bekend is, worden de beschikbare literatuurbronnen of bewaarplaatsen van balgen direct in de tekst vermeld. Weliswaar komt dat de leesbaarheid van dit overzicht niet ten goede, maar wel de hervindbaarheid van al deze verspreid gepubliceerde gevallen.

Eerst gaan we in op een aantal gevallen, die volgens de CDNA onvoldoende gedocumenteerd zijn.

Vervolgens bezien we welke soorten eerder door een indertijd gevormde 'Avifauna Commissie Amsterdam' (ACA, 1984-1986) al of niet op de Amsterdamse checklist werden opgenomen, en hoeveel soorten de Amsterdamse lijst van 1986 eigenlijk omvatte. Daar het oordeel van beide commissies in deze niet onfeilbaar is, worden hierbij ook alle afgevoerde gevallen met de daarvan beschikbare documentatie en bronnen onverkort weergegeven. Zo blijft een eigen oordeel mogelijk, en raken oude en nu niet meer traceerbare of bewijsbare gevallen niet in de vergetelheid. Enige afwijzingen door

de CDNA stoelen op toepassing van formele criteria, zijn nogal eens aanvechtbaar en lijken soms zelf weer voor herziening in aanmerking te komen (zie onder).

In het tweede deel van het artikel wordt een overzicht geboden van recente nieuwe aanwinsten voor de Amsterdamse avifauna sinds 1 januari 1987. Tot slot wordt stilgestaan bij een aantal van de meest zeldzame vogelsoorten die met zekerheid in onze regio zijn vastgesteld en de CDNA-revisie hebben overleefd. In een appendix wordt de rekening opgemaakt hoe rijk onze regionale avifauna in kwantitatief opzicht is.

De CDNA-revisie en de Amsterdamse Checklist 1986

In een nog te publiceren CDNA-document (van IJzendoorn et al. 1995, in bewerking) wordt opgesomd welke vroegere gevallen van zeldzame vogelsoorten (vastgesteld tot 1980) ook heden ten dage nog de toets der kritiek kunnen doorstaan.

Blijkens dit stuk zijn vier eenmalig in Amsterdam vastgestelde gevallen van zeldzame soorten, opgevoerd in de Avifauna van Nederland (Commissie voor de Nederlandse Avifauna 1962, 1970) en vandaaruit opgenomen in de Amsterdamse avifaunistische lijst, volgens de CDNA onvoldoende (overtuigend) gedocumenteerd en worden deze derhalve niet langer aanvaardbaar geacht.

Dit betreft de volgende gevallen:

DWERGGORS, vermoedelijk jong vrouwtje 1 mei 1892 op het buitenland bij Zeeburg, geschoten (in vroegere collectie A.L. Fischer; Tijdschr. Ned. Dierk. Ver. 2e s. dl. IV, afl. 1, nov. 1893: 25; Albarda, Aves Neerlandicae, 1897: 19; Snouckaert van Schauburg 1908: 21, van Oordt & Verwey 1925: 95, van Oort, Ornithologia Neerlandica dl. V 1935: 286, Eykman et al. dl. I: 139, Gierzwaluw 22,3: 70). Albarda schreef over dit geval: "Ofschoon ik het voorwerp niet heb gezien, laat de uitvoerige beschrijving, welke ik ontvang, geen twijfel omtrent de juistheid der determinatie". Ook Snouckaert, die de meeste particuliere Nederlandse vogelcollecties in het kader van zijn Avifauna Neerlandica persoonlijk bezichtigde, vermeldt de Dwerggors in Fischers collectie expliciet (Versl. & Med. N.O.V. jrg. 4, 1907: 45, 43). Overigens is dit de allereerste voorjaars-melding van deze soort in Nederland.

DUNBEKWULP, 17 mei 1914 onder Zeeburg, vondst van dood ex. (med. Tj. de Vries, in Verslag van de ledenvergadering der N.O.V. gehouden te Leeuwarden, den 23sten mei 1914, Ardea 3e jrg., afl. 3: 105; CNA 1962 en 1970, Glutz von Blotzheim et al. Bd. 7, 2 1986, Lippens & Wille 1986). Indertijd zou "de kop van het reeds vergane voorwerp" door de vinder Tsj. Gs. de Vries (1879-1958) aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden zijn opgestuurd (Eykman et al., dl. III, 1949: 860); deze kan daar echter nu niet meer worden teruggevonden. De toenmalige conservator E.D. van Oort vermeldt het geval nog wel in zijn Ornithologia Neerlandica, zonder overigens te refereren aan deze schedel in de RMNH-collectie (van Oort, dl. III, 1928: 37; evenzo Eykman in De Lev. Natuur 32, 1927: 265, A.L.J. van IJzendoorn in Limosa 21: 115).

WITSTUITBARSIS, 13 januari 1946 1 ex. Amsterdamse Bos; "veel lichter, vooral borst en stuit; over de stuit drie donkere lengte-strepen." (Limosa 19: 119-120). "...zeer licht aan de kop borst en buik vrijwel zuiver wit, het meest opvallend was wel de witte stuit bij

het opvliegen." (dagb. P.W. Brander). Eykman et al., die spreken van 3 ex., voeren deze vogels op als vermoedelijk van de Noordepartese ondersoort *Carduelis hornemanni exilipes* (Ned. Vogels dl. III, 1949: 1045-1046). Brander spreekt van 2 ex., en in zijn dagboek van waarschijnlijk nog een derde ex. (Med. Centr. Inst. nr. 7: 18). Het geval werd door de CNA aanvaard zonder de subspecies te benoemen (CNA 1962: 96, Ardea 50: 111, Frieswijk 1968: 43). Dit was voorheen het eerste geval voor Nederland.

Prof. dr. K.H. Voous, eertijds voorzitter van de Commissie voor de Nederlandse Avifauna (CNA), acht het nog steeds een zeer betrouwbare waarneming (Voous in litt., juni 1995).

Van de 31 gevallen van deze soort tot 1976 is dit het enige dat wordt afgevoerd, met name op grond van de niet als geheel wit beschreven stuit. Echter D.I.M. Wallace stelt in het Handbook dat "streaks may appear in centre of rump" (BWP vol. VIII, 1994: 662). In de beschrijving ontbreken evenwel de witte onderstaartdekveren, tegenwoordig voor de CDNA een voorwaarde voor aanvaarding, maar toentertijd als veldkenmerk niet bekend.

ALPENGIERZWALUW, 17 juni 1959 boven het Zoölogisch Museum, Amsterdam-Oost (Voous, Limosa 34: 209; CNA 1962: 'onbevestigde waarneming' en tot dan landelijk pas het derde geval; Limosa 36: 173). Voous beschreef de vogel als "groter en zwaarder van bouw dan een *Apus apus*, waar hij naast vloog". Tevens heeft hij de witte buik gezien (Voous in litt., juni 1995).

De eerste twee gevallen werden geschrapt wegens het niet meer terug kunnen vinden van de betreffende balg resp. schedel. De twee andere gevallen werden vanwege de als onvoldoende of onbevredigend beschouwde beschrijvingen door de CDNA afgewezen.

Van de Witsluitbarmsijs zijn er twee andere meldingen uit onze regio; een uit het 'invasiejaar' 1975 (waaruit landelijk 19 aanvaarde vangsten stammen), namelijk 3 december 1975 bij het Nieuwe Meer, Amsterdamse Bos (Eigenhuis; Med.bl. KNNV VVGA 13,4: 18, met beschrijving) en 1-2 ex. 19 en 20 januari 1984 Rode Kruislaan, Diemen (G. van Duin & S. Schoevaart; Gierzwaluw 22,1: 22, uitvoerige maar onvolledige beschrijving door van Duin van 1 ex. in archief VVGA). Beide zijn nooit ingediend bij de CDNA.

Van de Alpengierzwaluw zijn er nog twee andere nooit gepubliceerde waarnemingen, namelijk 1 ex. meevliegend met een grote groep Gierzwaluwen begin juni 1976 bij Sloterdijk (door J. Odink) en 1 mei 1986 1 ex. rondvliegend boven de Henri Polaklaan, Plantagebuurt Amsterdam-Oost (J. Swaab). Deze waarnemingen zijn evenmin aan de CDNA voorgelegd.

Tevens worden verschillende andere gevallen van soorten, die ook al niet door Hazevoet en van der Waal waren opgenomen, om diverse redenen onvoldoende betrouwbaar geacht en zijn deze derhalve voor de CDNA niet langer aanvaardbaar. Het betreft de oude meldingen van:

SNEEUWUIL, 22 februari 1824 een ex. geschoten bij Amsterdam (J.A. Bamps, Dissertatio de migratione avium, 1824: 32, Jrber. C.N.V. 17,3: 110, Eykman et al., dl. II: 388).

Deze vogel, waarover elke nadere documentatie ontbreekt, kan nu niet meer in een collectie worden teruggevonden. De preciese datering suggereert dat het om een

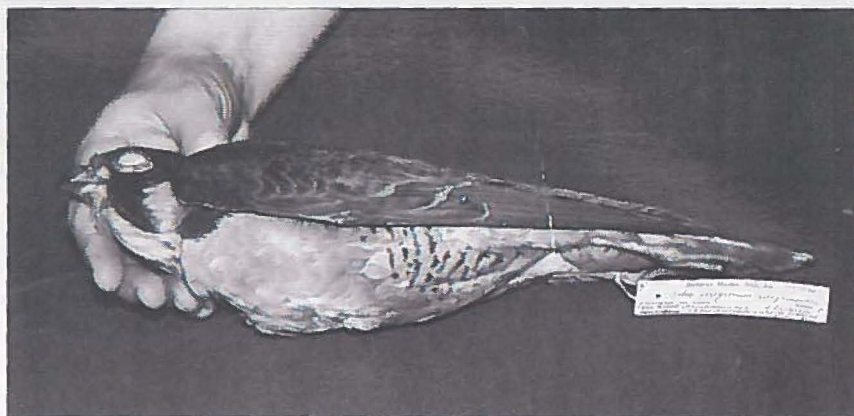
ander geval zou gaan dan de Sneeuwuil gevangen op het buitengoed de Beek te Bloemendaal enige jaren voor 1824 (dit laatste over het hoofd geziene tweede geval voor Nederland wordt vermeld door W. Vrolik, in de *Algemeene Konst- en Letterbode* 1824 nr. 6 van 6 febr., p. 89; J.L. Dusseau, *Musée Vrolik*, 1865: 177; W. Welman, *De Vrolik collectie*, 1995).

Een eerdere vondst van een Sneeuwuil te Amsterdam (in december 1806) is echter, na aanvankelijke afwijzing door de CDNA, alsnog aanvaard (zie de paragraaf 'Herbevestigde gevallen').

RENOGEL, ±1850 bij Amsterdam geschoten (collectie ZMA nr. 28.141, uit collectie Moyette, 's-Graveland; Schlegel 1853: 84, Koller 1888: 49, *Journal f. Orn.* 40: 424; vgl. ook Snouckaert 1908: 92). De exacte vindplaats en datering van deze vogel is onzeker. Volgens H.W. de Graaf (1823-1911) werd deze Renvogel geschoten te 's-Graveland (Snouckaert, *Jrber. C.N.V.* 5: 111; Jonkers et al. 1987: 199). Als dat zo is dan valt deze vondst buiten onze regio.

Niettemin is dit het eerste geval (vondst c.q. melding) van deze soort voor Nederland. De CDNA voert dit geval echter van de Nederlandse avifaunistische lijst af wegens de onduidelijke datering. Dit criterium past de CDNA bij de revisie herhaaldelijk toe, terwijl het er toch in de eerste plaats om gaat of een geval in Nederland is vastgesteld.

BARBARIJSE VALK, 17 augustus 1930 gevangen in een tuin! van perceel Haarlemmerdijk, Amsterdam (in collectie ZMA nr. 2236, vgl. brief van S.F. Angeren van 22 dec. 1933, in archief ZMA). Gezien de vindplaats dichtbij de haven van Amsterdam betreft het mogelijk een per schip uit Noord-Afrika aangevoerde vogel, ofwel een valkeniersvogel. Dit is het derde van de door de CNA afgevoerde gevallen van deze soort; er zijn twee eerdere vangsten van niet langer aanvaarde Barbarijse Valken in de vorige eeuw in Noord-Brabant, augustus 1857 en 2 oktober 1886 (vgl. Koller 1888: 4-5, *Notes Leyden Museum* 15: 211 en 30: 162-163; *Jrber. C.N.V.* 5: 95-96, Kleinschmidt in *Berajah*;

Barbarijse Valk, ♂ adult 17 augustus 1930 gevangen in tuin Haarlemmerdijk, Amsterdam, anno 1933 gestorven in *Artis*; in collectie Zoölogisch Museum Amsterdam (foto: R. de Haas).

Swaen, Valkerij in de Nederlanden, 1937: 67, Eijkman et al. dl. II, 1941: 420 en Ardea 50: 110). N.B. Dit is na het geval van 1857 te Valkenswaard het tweede in Nederland verzamelde voorwerp van de Barbarijse Valk, waarover althans wat betreft de soort-determinatie geen twijfel bestaat (NLM 30:162, van den Berg 1994: 28).

Daarnaast worden drie meer recent gemelde nieuwe soorten afgewezen:

SCHREEUWAREND, 24 april 1970 Amsterdamse Bos (Limosa 45: 67; CNA: 'onbevestigde waarneming').

ROZE SPREEUW, 16 december 1972 Amsterdam (Limosa 47: 50; CNA: 'onbevestigde waarneming'). Volgens de CDNA wijst de beschrijving, waarin sprake is van een donkere snavel, op een albino Spreeuw.

NOORDSE NACHTEGAAL, 4 juni 1977 Diemerzeedijk, Diemen ('een (2e) ex. zonder ring'; Limosa 52: 226).

Het afvoeren van de eerstgenoemde twee soorten heeft echter geen consequenties voor het aantal soorten op de Checklist van de vogels van Groot-Amsterdam, omdat ze daar niet in opgenomen waren. Van de Noordse Nachtegaal, wel opgevoerd op de lijst van 1986, zijn de volgende vier gevallen uit onze regio aanvaard: 3 juni 1971 Amsterdamse Bos (Limosa 46: 85, bandopname K. Straatman; tweede geval voor Nederland), 18 mei - 12 juni 1977 Diemerzeedijk (Vogeljaar 26: 179-182; Med.bl. KNNV VWGA 15,2: 1/23 en 15,3: 3-4; derde geval voor Nederland) en 16 mei - 9 juni 1981 noord-oever Amstelveense Poel (Med.bl. KNNV VWGA 19,2: 59, geluidsopname in Hazevoet 1983; van Ijzendoorn et al. 1995: 11e geval voor Nederland). Een recent controversieel geval van een Noordse Nachtegaal bij Ruigoord 22 mei - 6 juni 1993 (Dutch Birding 15: 189, Fitis 29,3: 147) is door de CDNA aanvaard op grond van een althans de CDNA overtuigende geluidsopname (door J.B. Groot, in archief VWGA; Dutch Birding 17: 94). Een vijfde en zesde geval in onze regio, resp. 7 mei 1978 Schinkelpolder Amsterdamse Bos (Med.bl. KNNV VWGA 16,2: 14) en mei 1979 Amsterdamse Bos (Med.bl. KNNV VWGA 18,2: 36) werden mogelijk niet ingediend. Van de Schreeuwarend zijn er twee recente claims, namelijk een adult ex. 9 juni 1988 Keverdijkse Polder bij Weesp (Dutch Birding 10: 152) en een mogelijk ex. over Diemen-Noord richting Ajax-stadion, 6 juni 1992 (G.J. ter Haar). De laatste waarneming correleert met eerdere meldingen van een (of meer) mogelijke Schreeuwarend (en) in de Oostvaardersplassen, 2e helft mei 1992 (Dutch Birding 14: 153) en de harde oostenwind in die periode.

Beide gevallen zijn echter onvoldoende gedocumenteerd om voor aanvaarding in aanmerking te komen.

Door de Avifauna Commissie Amsterdam afgewezen gevallen

De opstellers van de checklist van 1986 hebben het indertijd niet aangedurfd de Flamingo en het Klein Waterhoen op hun lijst op te voeren.

Van de **FLAMINGO** konden de auteurs bij de twee meldingen, 15 augustus 1964 1 ex. rondvliegend boven het Nieuwe Meer en 16 maart-29 april 1966 1 ex. Slotervaart en

Sloterdijk (Med.bl. KNNV VWGA 2,4: 6, Limosa 39: 44 resp. Med. bl. KNNV VWGA 4,2: 17, Vogeljaar 15: 296 en Limosa 42: 41) niet vast stellen of het de Euraziatische ondersoort *Phoenicopterus ruber roseus* betref. Beide werden indertijd aanvaard door de CNA als *Ph. ruber*, zonder echter de ondersoort te benoemen (vgl. ook CNA 1970). Ook de huidige CDNA waagt zich niet aan een beoordeling van vroegere Flamingo-gevallen (vgl. daartoe Dutch Birding 9: 2-7), zodat we deze soort nog steeds niet kunnen tellen.

Van vrijwel alle meldingen (13) van het **KLEIN WATERHOEN** in onze regio is de documentatie ook vaak te gebrekkig om hun aanvaarding zeker te stellen. Tenminste zeven ervan betreffen geluidswaarnemingen, waarbij verwarring met de roep van de Waterral kan optreden (G.J. Oreel in Teixeira 1979: 123). Vijf gevallen werden gemeld uit het zuidelijk oeverland van het Nieuwe Meer, namelijk op 22 juni 1943, 4 april 1944, 21 april 1950, 'gedurende veertien dagen' (sine dato) in 1955 geregeld roep gehoord en een zichtwaarneming van een mannetje 4 november 1967 (Med. Centr. Inst. 5: 7, dagboek Brander, Frieswijk 1968: 24, en Med.bl. KNNV VWGA 6,1: 20/Limosa 42: 49).

De eerste daarvan betref een geluidswaarneming "in het hoge riet van de natte oeverlanden van het Nieuwe Meer" door Brander en Sluifers. Brander omschreef het op die juni-ochtend van 1943 gehoorde geluid als "'dunk dunk' ongeveer 7x achtereen" (dagb. Brander); Sluifers beschreef het als 'dong-dong-dong' of 'döng-döng-döng' (Med. Centr. Inst. 5: 7, Ardea 33: 209, resp. J.E. Sluifers, Prisma Vogelgids 1962: 62). Het Handbook typeert dit als de contactroep van het Klein Waterhoen: "slightly like small motorboat idling" (BWP vol. II: 560); volgens Glutz von Blotzheim maken Klein Waterhoenders van beide sexen het 'dug-dug-dug'-geluid op het nest en in het directe broedterritoir (Handbuch Bd. 5: 420). Het tweede geval van begin april 1944 was een korte zichtwaarneming van nabij: "zie niets geen wit" (dagb. Brander). Het derde geval van 21 april 1950 betref "baltsgeluiden, hoorde niet het vroeger goed gehoorde KIET KIET maar alleen zeer duidelijk 4x purrrr" (dagb. Brander); het eerste is volgens BWP vol. II: 560 de roep van een vrouwtje, een soortgelijk geluid als het tweede omschrijven Wiggelaar & Veenman (1960: 43) als de baltsroep van het mannetje: 'piúrrww'. Cramp & Simmons vol. II noemen echter 'purrr' voor Waterral, en 'pörr' voor ongepaard vrouwtje Klein Waterhoen (BWP vol. II: 542 en 559), zodat hierbij behoorlijke verwarring met de Waterral mogelijk is en in het spel kan zijn geweest.

Van de geluidswaarnemingen gedurende twee weken van (een) roepend Klein Waterhoen aan het Nieuwe Meer in 1955, door Frieswijk vermeld in 'De vogelwereld van het Amsterdamse Bos' ontbreekt elke nadere documentatie (mogelijk nog in een dagboek van P.W. Brander in bezit van de weduwe T. Brander).

De beschrijving van het november-geval, de tweede zichtwaarneming is uitvoeriger en bevat alle doorslaggevende veldkenmerken: "Pootkleur groen .. rode snavelbasis .. alleen bij het staartje enkele dwarsbandjes"; echter ook deze beschrijving achtten Hazevoet en van der Waal kennelijk onvoldoende. Daarom hierbij de volledige veldaantekeningen uit het dagboek van C.H. de Kruijf: "Zeker tot 15 meter ongezien benaderd. Rode snavelbasis. Duidelijk vaal groene poten. Achterzijde van de flanken vlekkelig niet echt gebandeerd. Fouragerend dicht langs rietkraag. Hield zich afzonderlijk van de aanwezige watersnippen." (De Kruijf in litt., 1 mrt. 1995). Afgezien van het ontbreken van een grootte-aanduiding gaat het hier m.i. om een van de meer acceptabele be-

schrijvingen van het voorkomen van de soort in onze regio. De CNA aanvaarde het geval (CNA 1970: 30). Hoewel dit een late waarneming lijkt, zijn er landelijk zelfs vijf meldingen van deze soort uit de maanden december-februari.

Gezien de beperkte regio waarop de lijst betrekking had werden ook waarnemingen van het Klein Waterhoen in de Botshol niet opgenomen. Na een zichtwaarneming van waarschijnlijk een doortrekker op 11 april 1948 werd in juli 1951 aldaar een zeker broedgeval vastgesteld (Ardea 40: 80-83, Wiggelaar & Veenman 1960: 22 en 42-44). Dit was het eerste gedocumenteerde broedgeval van deze soort voor Nederland. Inmiddels wordt de Botshol echter tot het werkgebied van de Vogelwerkgroep Amsterdam gerekend, zodat de soort geteld kan worden als met zekerheid en zelfs broedend vastgesteld in deze ruimere regio. Nog in de jaren zeventig werd de soort hier gemeld, 1 ex. op 24 september en 2 ex. op 3 oktober 1974, en een roepend ex. op 1 juni 1975, reagerend op geluidsband met de eigen roep (Botshol vogel-inventarisatie 1975: 11, zonder beschrijving). In de SOVON-broedvogelatlas wordt dit laatste geval zelfs gekarteerd als waarschijnlijk broedgeval (vgl. Teixeira 1979: 122).

Daarnaast meldt C. van Sijveld het broeden van twee paren Klein Waterhoen in Waterland, 1968 (Zomerdijk et al. 1971: 73, zonder enige nadere documentatie) en karteert SOVON nog een twijfelachtige geluidswaarneming bij Halfweg van 22 april 1983 (SOVON 1987: 537; Ruitenbeek et al. 1990: 267), waarvan de waarnemers nu niet meer zeker zijn: "In ieder geval werd in het geluid geen speenvarken-gil gehoord" (med. F. Hieselaar). Tevens vermeldt Het Vogeljaar de vondst van een mannetje Klein Waterhoen als draadslachtoffer bij de PEN-centrale Diemen, 1 maart 1985 (Vogeljaar 33:190); echter op grond van de vleugelmaten van deze balg bleek het hier een Waterral te betreffen (med. F. Vogelzang). Tenslotte werd een geluidswaarneming van een Klein Waterhoen gedaan van 13-19 juli 1987, 's nachts en in de late avond langs het Zwarte Pad bij de Urbanuskerk te Bovenkerk (P. Böhre & L. van der Veen). De waarnemers lieten na een geluidsonopname te maken, maar beschreven het geluid als "een explosief kwek-kwek-kwek, een paar maal versnellend met aflopende triller, echter veelal volhoudend kwek-kwek met grote tussenpozen." (Gierzwaluw 25,3: 76).

Het is duidelijk dat, hoezeer diverse van bovengenoemde geluidsbeschrijvingen ook herkenbaar terug te vinden zijn in de Klein Waterhoen-literatuur, men om bewijsmateriaal te hebben een geluidsonopname dient te maken (vgl. Dutch Birding 8: 29-30); zekerheid geeft dat echter nog allerm minst, want zelfs bij de bekende plaatopnamen hoort men overlappende geluiden in het vocabulair van Klein en Kleinst Waterhoen en Waterral. Hazevoet en van der Waal (gesteund door een Avifauna Commissie Amsterdam) achtten uiteindelijk - in de meeste gevallen op goede gronden - de hun ter beschikking staande beschrijvingen "onvoldoende naar de huidige maatstaven om voor aanvaarding in aanmerking te komen", zodat het Klein Waterhoen niet op hun Amsterdamse lijst werd opgenomen.

Niet-aanvaarde meldingen en over het hoofd geziene gevallen

Een reeks van andere zeldzaamheden, waarvan het voorkomen in de regio Amsterdam gemeld is, kan - in de meeste gevallen wegens ontbrekende danwel onvolledige docu-

mentatie, wegens afwijzing door de CNA en CDNA (hierna aangeduid met symbool @) of vanwege herkomst uit gevangenschap - niet op de checklist opgenomen worden. Het gaat daarbij om gevallen en claims van:

KAAPSE STORMVOGEL, voorheen 'Kaapse Duif' *Daption capense*, enige jaren vóór 1809 gevangen bij Sloterdijk @ (Nozeman & Sepp dl. IV: 369 en plaat 188). Het 'voorwerp' werd "in een der voortreffelijkste Vogel verzamelingen bewaard", waarmee waarschijnlijk de collectie van C.J. Temminck bedoeld is, maar het is nu niet meer te traceren. Het zou hier om een per schip uit Zuid-Afrika aangevoerde vogel kunnen hebben gehandeld. "Dit voorwerp gelijkt te veel naar de gedroogde of slecht opgevlude huiden dezer soort, welke vooral vroeger, menigvuldig door de zeelieden van de Kaap de Goede Hoop werden overgebracht..." (Schlegel 1853: 102). Daartegenover acht Oreel wilde herkomst waarschijnlijker (Dutch Birding 2: 94; i.t.t. Dutch Birding 7: 77).

KLEINE TRAP, eind januari 1824 vondst van een mannetje bij een poelier te Amsterdam (door W. Vrolijk; *Algemeene Konst- en Letterbode* 1824 nr. 6 van 6 februari, p. 90; in vroegere collectie Vrolijk nr. 829, vgl. J.L. Dusseau, *Musée Vrolijk*, 1865: 180). De exacte vindplaats van dit geval is onbekend. In dezelfde maand werd een vrouwtje Kleine Trap nabij Groningen gevangen (*Amsterdamsche Courant* van 23 januari 1824; *Alg. Konst & Letterbode* 1824 p. 89, *Ardea* 36: 137). Dit zijn de allereerste gevallen van deze soort voor Nederland (*Ned. vogelen dl. V: 461, Ardea* 32: 100, Boekema et al. *Vogels van de provincie Groningen*, 1983: 172).

SIBERISCHE, OOSTELIJKE OF TOENDRA-SLECHTVALK *Falco peregrinus calidus*, 2 december 1887 vondst van juv. vrouwtje Oostermeer, Ouderkerk aan de Amstel; dit ex. met zeer lichte kop en nek en grote vleugelmaat van 365 mm. werd voorheen tot mogelijk deze vorm gerekend (Eykman et al. dl. II: 418-419, in collectie ZMA nr. 2225). Daarnaast werd een mannetje *Falco p. calidus* geclaimd op 9 mei 1979 overvliegend bij de Gaasperplas (Waarnemers Club Diemen; *Med.bl. KNNV VWGA* 18,2/3: 27, zonder beschrijving); "een hardstikke licht beest" volgens van Duin.

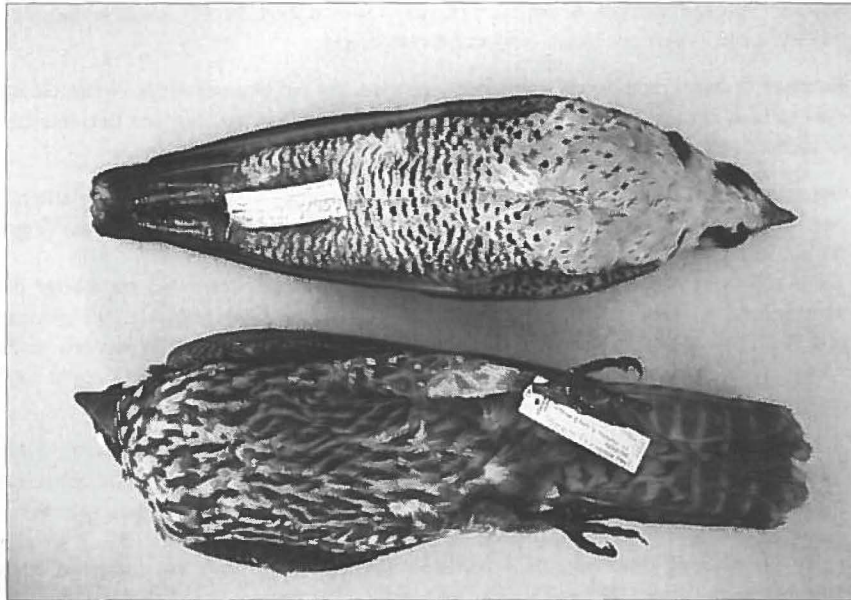
Deze arctische ondersoort van de Slechtvalk is echter tot nu toe niet toegelaten tot de Nederlandse lijst (*Ardea* 50: 118, CNA 1962, van den Berg 1994; vgl. ook van Oordt & Verwey 1925: 26, *Jrber. C.N.V. XI: 101-102*, Eykman et al. dl. II: 418-419, ongepubl. doctoraalverslag van E. Nieboer in ZMA, *Dutch Birding* 2: 85 en 95). Volgens Glutz von Blotzheim, die vier gevallen noemt voor Noord-West Duitsland, zou deze vorm in het kustgebied van de Noordzee vaker kunnen voorkomen (*Vögel Mitteleuropas Bd. 4*, 1971: 925).

VORKSTAARTMEEUW, najaar? 1918 2 ex. "op een der kaden" te Amsterdam @ (med. L. de Vries, da Costakade 4, Oud-West; *Ardea* 8: 131 en N.O.V.-ledenlijst 1921).

Een beschrijving en nadere datering ontbreken.

ALK, 4 november 1936 Amstedijk, hoek Tolstraat enige dagen na zware storm op dak Gemeente-archief. De waarnemer zag "een tijd lang .. een flinke Alk zitten, rechttop, duidelijk de Gewone Alk. Later vloog hij weg met die typisch achterwaarts geplaatste, korte 'onhandige' vleugeltjes, die door de witte einden der slagpennen een doorzichtigen indruk maken." (*De Levende Natuur* 41,8: 254).

GRIJZE GORS, 14 mei 1942 een mannetje op Marken @ (*Limosa* 15: 33, *Limosa* 16: 28,

2 Slechtvalk vondsten. Boven: ♀ adult, 26 april 1946 in zieke toestand gevonden bij de Zuider Gasfabriek (ZMA nr. 4410). Beneden: ♀ juv. vondst 2 december 1887, Oostermeer a.d. Amstel, de veronderstelde *Falco peregrinus calidus* (ZMA nr. 2225).

'bevestigde waarneming' volgens CNA 1962: 93 en CNA 1970: 89; vgl. daartegenover Limosa 45: 139-144, Limosa 52: 216 en Limosa 58: 72). In de beschrijving wordt geen melding gemaakt van de zo karakteristieke koptekening; wel wordt een donker-zwart oog met opvallende lichte witte rand beschreven.

De vogel was volgens de CNA mogelijk een Bruinkeelortolaan, maar de commissie vond de beschrijving onvoldoende voor een verbeterde determinatie (Limosa 45: 144).

WITKOPSTAARTMEES *Aegithalos caudatus caudatus*, (vier meldingen:) 9 november 1948 2 ex. Amsterdamse Bos (J.H.C. de Groot; Med. Centr. Inst. nr. 8: 14); 27 of 28 oktober 1972 een ringvangst te Amsterdam (door v.d. Berg, Blok en Scholten; Med.bl. KNNV VVGA 10,4: 32, Limosa 47: 47), die door de CNA niet als zodanig werd aanvaard (zoals alle individuen of exemplaren in gemengde groepen). Op 18 december 1972 werd in het Amstelpark een witkoppige Staartmees gevangen die mogelijk behoorde tot de vorm *A. c. caudatus* (van den Berg 1977: 43; in Zuidwest-Duitsland deed zich in sept.-nov. 1972 een invasie voor, vgl. BWP vol. VII: 136). Tenslotte zag Voous "Even buiten Amsterdam .. eens ..'n grote groep van uitsluitend witkopjes, maar dat was lang voordat ik mijn waarnemingen goed gedocumenteerd kon doorgeven" (Voous, Over Witkopstaartmezen in Nederland, Korhaan 6, 2: 10, Vogeljaar 20: 86, Op het Vinke-touw juli 1972 dl. 2 nr. 9: 142).

Deze noordelijke ondersoort van de Staartmees, die niet verward mag worden met onze variabele soms witkoppige Staartmees (vgl. foto in Thijssse Intieme Leven der

Vogels 1906 t.o. titelblad, Ardea 50: 128-129, Vanellus 21,4: 91-94), is pas in december 1971 voor het eerst positief in Nederland vastgesteld.

KORHOEN, ± begin jaren vijftig zou een ex. een woning zijn binnengevlogen in de Govert Flinkstraat, de Pijp (mond. med. Prof. K.H. Voous, juli 1991). Nadere documentatie ontbreekt.

DOUGALLS STERN, 12 augustus 1961 1 ex. op het strandje bij de vuurtoren van Marken @ (de Kruijf; Swart, Marken-Onderzoek Bijzonder overzicht 1929-1964 p. 6, aanhangsel bij Swart, De broedvogels van Marken, III; Limosa 38, 1965).

De beschrijving lijkt niet verkeerd: "Uiterlijk Visdief, vleugelpunten 4-5 cm. korter dan staart. Zwarte snavel, zacht rode tot hard oranje poten. Diep gevorkte zwaluwstaart (als Boerenzwaluw). Tijdens zwiepende vlucht staart vaak omlaag, lange vleugels. Geen roep." (dagb. Swart V). Dit geval, de enige melding van deze soort uit onze regio, werd om onbekende reden indertijd door de CNA niet aanvaard.

BRILZEEËEND, mannetje 18 februari 1962 Buiten-IJ, Diemerzeedijk (door Garrelfs; Swart in litt.); " .. zeeëend, geheel zwart; grijsachtige raar gevormde snavel met knobbel. Op snavel de kleuren rood en wit. Puntige staart. Tijdens zwemmen werd kop naar voren gestoten." (dagb. Swart V, arch. VVGA).

In de beschrijving ontbreekt de opvallende witte nek (vgl. foto van mannetje in de Eemshaven, nov.-dec. 1982 in De Grauwe Gors 21,3-4: 58).

PETSJORA PIEPER, 16 mei 1965 2 ex. Diemerzeedijk @ (Limosa 39: 144-145 en 40: 45, Swart 1968: 13, CNA 1970: 'onbevestigde waarneming'; vgl. daartegenover Dutch Birding 2: 97/98 en 144-146, Limosa 58: 72).

SPOTLIJSTER *Mimus polyglottos*, 30 augustus 1965 oude Spaarndammerdijk bij Sloterdijk, een luid zingend ex. op een telefoondraad. "Vogel maakte een volledig wilde indruk", vermoedelijk een ship-assisted geval (J. Odink, in litt. aug. 1995). Van de vier Britse gevallen zijn er drie uit juli-augustus (vgl. Dutch Birding 13: 86-89).

NOORDELIJKE OF SCANDINAVISCH MATKOP *Parus montanus borealis*, 9 januari 1972 1 ex. in het Amsterdamse Bos (door Swaab & Dooremans; Limosa 46: 65). De vogel viel op door een veel lichter verenkleed dan dat van de gewone Matkop. Behalve de totale lichte indruk was vooral de lichte 'veeg' over de vleugel opvallend (vgl. ook BWP vol. VII: 169, 172 en plaat 10). De CNA onderkende het geval als heel waarschijnlijk *P. m. borealis*, maar durfde deze Noord-Europese ondersoort niet op basis van enkel een veldwaarneming in de lijst van de Nederlandse Avifauna op te nemen. De waarneming was onderdeel van een invasie van verschillende Noordoost-Europese bosvogels in de winter van 1971-72 (vgl. Limosa 46: 63-66). Dit is de vijfde of zesde melding van deze ondersoort in Nederland (vgl. Tijdschr. Ned. Dierk. Ver. X, 1908: 373, Snouckaert 1908: 31, van Oordt & Verwey 1925: 83, Org. C.N.V. 15: 134, Eijkman et al. dl. I: 194, Jonkers et al. 1987: 314). Er is een geval op Helgoland, november 1876 (Glutz Bd. 13/I: 468).

KLEINE KLAPEKSTER, 5 november 1974 Eendrachtspolder, Amsterdam-West (P.H. Blekendaal; Vogeljaar 22: 949). Blekendaal's beschrijving geeft geen houvast dat het deze soort betreft: "vogel van spreeuw-grootte, lichtgrijze buik en rug, zwarte vleugel met witte

plek en wit afgezet, lange, zwarte, herhaaldelijk op en neer bewogen staart, zwarte oogvlek." (dagb. Blekendaal).

BAIRDS STRANDLOPER, 12 augustus 1975 Gaasperplas, Amsterdam-Zuidoost @ (door van Duin & Vogelzang; van den Berg 1977: 25). De waarnemers geven de volgende beschrijving van dit geval: "De vogel deed sterk denken aan Drieteenstrandloper in zomerkleed, was echter 10% kleiner dan nabije Bonte Strandloper. Poten en snavel zwart; bij opvliegen een zeer dunne vleugelstreep. Geen vette oogstreep. Snavel even lang of iets kleiner dan de kop. De vogel werd voornamelijk van voren en schuin van voren gezien, en slechts kort waargenomen." (dagb. van Duin; vgl. BWP vol. III: pl. 30 en 37 en p. 329: "horizontal carriage and long-winged, short-legged appearance combine to create general character..").

NOORDSE BOSZANGER, 8 november 1975 5! ex. Vliegenbos Amsterdam-Noord (Vogeljaar 27: 321, Boshuizen, sine anno); 4 september 1978, oeverland Nieuwe Meer (Med. bl. KNNV VVGA 16,3: 15); en 14 april 1980 1 ex. Amsterdamse Bos @ (Med. bl. KNNV VVGA 18,2: 37, Limosa 54: 135).

TEREKRUITER, 21 augustus 1976 in de Grote Braak bij Halfweg (door ±8 waarnemers van de CJN afd. Amsterdam): "grijs, gele poten, opgewipte snavel met gele basis, klein" (L. v.d. Veen in litt., sept. 1990; ook dagb. H. Tichelaar). Dit is de zesde onvoldoende gedocumenteerde melding van deze soort voor Nederland. Landelijk zijn er vijf eerdere meldingen uit de jaren 1963-1974, die alle afgewezen zijn (vgl. van Ijzendoorn, van der Laan et al.).

Later dook net buiten onze regio een Terekrutter op in het plasje aan de Kerkweg bij Spaarnwoude, 3 mei 1986 (Fitis 22: 111-113, Vogels nieuw in Nederland, 1990: 55-56).

SCHARRELAAR, 18 september 1976 Noorderakerweg Osdorp (P.D. Hille, Vogeljaar 26: 43, zonder beschrijving). Een vondst van een Indische Scharrelaar, 7 juli 1976 Amsterdamse Bos, Amstelveen (Dutch Birding 2,2: 68) betrof waarschijnlijk een per vliegtuig aangevoerde vogel afkomstig van Schiphol; een derde ex., een onvolwassen vogel of Scharrelaar-species werd 26 april 1979 gezien op de Keizer Karelweg, Amstelveen-Noord (P. Böhre e.a.).

SNEEUWUIL, vier recente meldingen: x? november 1976 Vijfhoek, Diemen (door van Duin & Vogelzang); 28 januari 1979 vermoedelijk vrouwtje Noordzeeweg, Westelijk Havengebied @ (door S. Schoevaart; Med. bl. KNNV VVGA 17,1: 21; beschrijving in archief VVGA) en 31 januari 1979 vermoedelijk een vrouwtje klokjespad Thijssesepark Amstelveen (door H. Koningen, beheerder Amstelveense parken; kortstondig twee maal van korte afstand in zit waargenomen, grote witte uil, met typische ronde kop, en gestreepte onderbroken zwarte stiklijnen). De vierde melding betrof een gerucht van een witte vogel op een flatgebouw, 20-25 januari 1985 nabij de Sloterplas, Amsterdam-West (waarnemer onbekend; Dutch Birding 7: 75).

Enkel de kortstondige waarneming (15-20 seconden) van 28 januari 1979 vanuit de bus IJmuiden-Amsterdam is uitvoerig beschreven: "Een zeer grote uil, zo groot als een buizerd, maar veel breder in schouders en kop. Grondkleur wit. Op het lichaam en de vleugels donkere dwarsbandering. Op de kop was geen bandering te zien. In de vlucht brede vleugels met donkere bandering en een brede afgeronde kop; staart ook afge-

rond en donker gebandeerd en breed; ook op de rug en achterkop donkere bandering" (S. Schoevaart in litt., aug. 1995).

Deze twee meldingen van mogelijk een subadulte/vrouwetje Sneeuwuil in onze regio eind januari 1979, zo in tijd en vindplaats vlak bij elkaar, zouden op dezelfde vogel betrekking kunnen hebben.

BLONDE TAPUIT, 28 april 1981 mannetje, Gaasperdammerweg bij Diemen @ (door van Duin; Limosa 57: 26). Slechts 10 seconden van een afstand van 20 meter waargenomen: "zwarte teugel, zwart door oog, zwarte oorstreek, vleugel zwart, vuil-witte wenkbrauwstreep, mantel zandkleurig, rug iets lichter dan borst, buik wit, borst oranjeachtig in buik overvloeiend". Van de zeven aanwezige gewone Tapuiten hadden de drie vrouwtjes "duidelijk donkerder mantel dan de blonde tapuit" (dagb. van Duin).

GRASZANGER, voorheen Waaiersaartrietzanger, 10 augustus 1981 Westelijk Havengebied @ (Gierzwaluw 19,3: 90, Limosa 55: 138).

WESTSIBERISCHE TAIGARIETGANS *Anser fabalis johanseni*, 4 februari 1986 18 ex. Waterland-Oost (Gierzwaluw 24: 7, Graspieper 6: 161). De beschrijving is niet verkeerd: "Zij waren bijna even groot als de Canadese Ganzen en hadden lange en donkere halzen. De snavel was opvallend lang en zwaar ... en vrijwel geheel donker tegen zwart aan, alleen rond de nagel was een enigszins rossig veegje te zien." (van der Waal; vgl. ook Ardea 39: 139-140, BWP vol. I: 397). Deze ondersoort van de Rietgans uit de naaldwoudzone van West-Siberië is tot nog toe niet op de Nederlandse lijst toegelaten (Ardea 44: 190-191 en 203, Ardea 50: 111, CNA 1962 en 1970, Oreel 1980, van den Berg 1994). Volgens het Handbook verhindert de variatie in de andere ondersoorten van de Rietgans een zekere identificatie van *A. f. johanseni* in het veld (BWP vol. I: 391; vgl. daartegenover Ardea 44: 190; Limosa 38: 92-94, met foto; Limosa 53: 21-23). Het zou het negende niet-aanvaarde geval voor Nederland zijn (Wolfskeel 1988: 5-6, Wolfskeel & Brouwer 1990: 53). De eerste acht 'gevallen' betroffen tesamen 21 ex.; de groepsgrootte van het Waterlandse geval is dus nogal buitenproportioneel. Deze Rietgans-vorm overwintert in Turkestan, Iran en West-China.

Overigens zijn er ook slechts acht maal, in vijf winters sedert 1979, Taigarietganzen *Anser f. fabalis* in de regio vastgesteld, met in totaal 79-93 ex. (Ardea 34: 382, Gierzwaluw 24: 7, 27,3: 4, 29: 14 en 30: 69). In de strenge winter van 1979 werden eind januari bij Diemen groepjes van 19 en 14 ex. gezien; bij Anna's Hoeve verbleef vanaf 8 januari 1979 een adult mannetje Taigarietgans dat op 1 februari 1979 dood werd gevonden, vastgevroren op het ijs van het Nieuwe Diep (archief WCD, Med. bl. KNNV VVGA 17,1: 20; beschrijving in kaartenbak ZMA, de vogel is niet bewaard).

ROODKEELLIJSTER *Turdus ruficollis ruficollis*, 12 september 1986 een mannelijk ex. van deze Oostsiberische vorm, op het zwembad-terrein bij het Flevopark @ (door C.H. de Kruijf; Dutch Birding 8: 155, Limosa 60: 203). In de aan de CDNA voorgelegde beschrijving is sprake van een nogal schuwe lijster, even groot als Merel maar slanker, met egaal baksteen- of roestrode keel en borst, scherp 'afgeknipt' bij de buik; kruin en vleugel waren voorzover gezien leigrijs gekleurd, de poten bleekachtig (de Kruijf in litt., archief CDNA nr. 3436; vgl. ook BWP vol. V pl. 72, Birding World 7: 392-395). Deze beschrijving is onvolledig wat betreft de niet waargenomen gele snavel, rossige wenkbrauwstreep en zijstaart. Telefonisch erkende CDNA-archivaris W. Wiegant echter dat

de beschrijving er vrij goed uitzag. Omdat bij de tweede revisie het enige eerder aanvaarde geval van deze roodkelige vorm van *Turdus ruficollis*, 13 oktober 1966 Dreischor te Schouwen (door Meeth; Limosa 40: 1-5, CNA 1970: 71, Voous In de ban van vogels, 1995: 353) door de CDNA wordt afgevoerd, resteren slechts twee gevallen van de ZWARTKEELLIJSTER *Turdus ruficollis atrogularis* uit maart/april 1981 en 9 oktober 1982 (Dutch Birding 3: 72 met foto's, Limosa 55: 135, 56: 260-261 en 57: 24, Wolfskeel 1989: 88). Eerder sneuvelde een claim van een Zwartkeellijster op 14 januari 1968 aan de Vecht bij Weesp (Vogeljaar 16,6: 666, Jonkers et al. 1987: 290). De gevallen van Zwartkeellijster en Roodkeel- x Zwartkeellijster uit 1978 (Limosa 53: 31) worden bij deze revisie afgevoerd. De eigenlijke Roodkeellijster staat dus niet langer op de Nederlandse avifaunistische lijst (van den Berg, Lijst enz. 1987, van Ijzendoorn et al. 1995; vgl. ook Voous' Atlas enz. 1960: 200). Dat terugkeer daarop tot de mogelijkheden behoort, blijkt uit het feit dat deze oostelijke vorm al 22 maal in continentaal Europa is vastgesteld (Alström & Colston, A Fieldguide to the rare birds of Britain and Europe, 1992: 350, vgl. ook plaat 47).

PALLAS' BOSZANGER, 6 oktober 1986 1 ex. Vondelpark @ (P. Rousset, Notes on Casual Encounters with Birds of the Vondelpark 1984-1991: 18; Limosa 66: 160). Een Goudhaanachtige kleine vogel, zeer actief, "hovering all the time". Egaal groene bovenzijde en witachtige onderzijde; koppatroon: "a thin dark eye stripe, a very apparent yellowish long supercilla, a rather thin but well marked yellowish crown-stripe... quite different than the head of a Firecrest." Vanwege de grote bewegelijkheid en het slechte licht werden vleugelpatroon noch geel op de stuit gezien. De vogel maakte geen geluid.

Volgens de waarnemer was het geen Bladkoninkje: "Some Yellow-browed Warblers can have a faint crown-stripe. But the one of 'my' bird seemed to me too long, too sharply defined and too clearly apparent to be considered 'faint'."

Bij het al of niet opvoeren van bepaalde zeldzaamheden volgde de Avifauna Commissie Amsterdam (ACA) meestal het CDNA-oordeel; niet duidelijk is welke van bovengenoemde gevallen bij de ACA bekend waren, welke daarvan al of niet aan een eigen beoordeling of nadere toetsing zijn onderworpen, en op welke (andere) gronden al of niet tot aanvaarding is besloten. Aan het eind van hun checklist verantwoordden Hazevoet en van der Waal slechts het buiten hun lijst houden van Flamingo en Klein Waterhoen.

Zonder te beschikken over een beschrijving en in weerwil van het oordeel van de Commissie voor de Nederlandse Avifauna (CNA 1962) werd wel een waarneming opgevoerd van de

BRUINKOPGORS, 23 juli 1961 mannetje Diemerzeedijk, Diemen @ (dagb. Swart V, Limosa 36: 41); volgens Swart was deze vogel die tot op 3 meter benaderd kon worden, "iets te mak voor wild ex." (Swart 1968: 17).

Daarnaast kwam onlangs een tweede, nog niet eerder gepubliceerd geval van de Bruinkopgors boven water: namelijk 6 juli 1963 vangst? van een mannetje Spaarnammerdijk Amsterdam (med. G.O. Keijl; in collectie ZMA nr. 18.829).

Van deze soort zijn met name de aantrekkelijk ogende mannetjes al vanaf de jaren dertig 'in de honderden' in Nederland ingevoerd, en sedert ±1950 ook massaal in

Groot-Brittannië en België (Eykman et al. dl. I: 129, *British Birds* 60,8: 345 en 60,10: 423-424, *Dutch Birding* 2: 44, vgl. ook Binsbergen 1995: 70). De tot nu in Nederland vastgestelde gevallen van deze soort betreffen ook alleen mannetjes (20x, van januari tot oktober). Daarom bestaat er bij alle gevallen van deze soort twijfel over hun wilde herkomst. Het is dan ook dubieus of de Bruinkopgors aan de Amsterdamse lijst kan worden toegevoegd (vgl. ook van den Berg 1994: 24 en 29, *BWP* vol. IX: 305).

Overigens is dit niet de enige (vermoedelijk) uit gevangenschap afkomstige soort die door Hazevoet en van der Waal wordt opgevoerd. Op hun lijst figureren ook Nijlgans, Fazant, Rotsduif en Halsbandparkiet; dit zijn soorten die met zekerheid uit gevangenschap afkomstig, geïntroduceerd of verwilderd zijn. In A.B. van den Berg's Lijst van Nederlandse vogelsoorten worden zij beschouwd niet tot onze wilde avifauna te behoren, en worden zodoende afgevoerd naar zijn appendix I (van den Berg 1994: 25). Hem daarin volgend vermindert dit het aantal in de regio vastgestelde vogelsoorten op de checklist van 1986 nog eens met vier.

Als gevolg van de revisie van de Nederlandse avifaunistische lijst door de CDNA komen op de Groot-Amsterdamse lijst anno 1986 in totaal vijf soorten te vervallen. Echter de auteurs en hun Avifauna Commissie Amsterdam (ACA, waar ook Oreel, van der Schot en Vogelzang deel van uitmaakten) namen twee soorten niet op die (inmiddels) wel aanvaard zijn, namelijk:

VALE LIJSTER, 24 april 1977 2 ex., adult mannetje en waarschijnlijk vrouwtje of onvolwassen ex., bij het begin van de Bosbaan in het Amsterdamse Bos, Amstelveen; het mannetje was daar nog op 25 en 26 april aanwezig (T.M. & W. van der Have; *Limosa* 51: 170-172, *Limosa* 52: 226). De suggesties dat deze vogels, de eerste voorjaarswaarneming van deze soort in Europa, zouden zijn ontsnapt uit gevangenschap, c.q. van een vliegtuigtransport afkomstig zouden zijn (*Dutch Birding* 2,2: 71, *Limosa* 54: 25) heeft de CDNA nu kennelijk definitief ter zijde gelegd.

N.B. Dit is pas het tweede geval voor Nederland sedert de vondst van een juveniel ex. op het landgoed Velserbeek te Velsen 27 oktober 1843 (in de collectie van Wickevoort Crommelin, NNM Leiden, en door Schlegel afgebeeld in von Siebolds *Fauna Japonica*, dl. II Aves, 1850: plaat 27 en p. 63). De Vale Lijsters van eind april 1977 in het Amsterdamse Bos zijn het eerste van nu vier gevallen in deze eeuw.

SPERWERGRASMUS, (twee meldingen, waarvan één afgewezen:) 1-3 augustus 1980 mannetje park De Braak en Elsrijk, Amstelveen @ (P. Böhre, in arch. J.B. Buker/VWGA; *Limosa* 54: 135, SOVON 1987: 544) en 5 augustus 1981 een onvolwassen ex. Vijfhoek, Diemen (G. van Duin; *Gierzwaluw* 26,4: 109, *Limosa* 62: 203). Het laatste geval is pas in 1988 op grond van een geluidsopname door de CDNA aanvaard.

Resumerend: ten gevolge van het schrappen door de CDNA van Dwerggors (mei 1892), Dunbekwulp (mei 1914), Witsluitbarnsijs (januari 1946) en Alpengierzwaluw (juni 1959), alsmede van Bruinkopgors (juli 1961) door de CNA daalt het aantal in en om Amsterdam waargenomen vogelsoorten op de lijst van Hazevoet en van der Waal tot 289; voorts vermindert met de vier uit gevangenschap verwilderde soorten zelfs tot 285 soorten. Echter dankzij Klein Waterhoen (juli 1951, november 1967), Vale Lijster (april 1977), Sperwergrasmus (augustus 1981) en een alsnog aanvaarde Sneeuwuil (december 1806, zie verderop) komt de

stand op 31 december 1986 voor wat betreft de regio Groot-Amsterdam inclusief de Botshol feitelijk uit op 289 soorten.

In totaal 32 soorten, waarvan het voorkomen in de periode 1800-1986 gemeld is, kunnen om verschillende redenen niet aan de lijst worden toegevoegd.

Aanwinsten voor de Amsterdamse avifauna sedert 1986

Sedert 31 december 1986 zijn er ten minste vier nieuwe soorten, drie nieuwe ondersoorten en een zeldzame hybride aan de Amsterdamse lijst toegevoegd. Van de volgende gevallen zijn alleen de meest zeldzame door de CDNA beoordeeld (* = aanvaard):

IJSLANDSE GRUTTO *Limosa limosa islandica*, 21 april 1984 1 ex. Oude Vennen, Waterland (Dutch Birding 17,2: 63) en 16 april 1989 3 ex. bij Zuiderwoude, Waterland-Oost (foto's O.V. Endtz in Dutch Birding 11e jrg. plaat 126, en Dutch Birding 17e jrg. pl. 53). Sedertdien zijn elk voorjaar waarnemingen van deze ondersoort gedaan vooral in Waterland en polder de Zeevang, en in klein aantal in Amstelland en bij Vinkeveen (van Beusekom 1993, Dutch Birding 17: 54-64). In de jaren 1990-1994 ging het in de wijde omgeving van Amsterdam totaal om resp. 90, 60, 40, 26 en 75 ex., m.n. rond Zuiderwoude en Uitdam (Dutch Birding 17: 63, Gierzwaluw 32,2: 62, Kruisbek 35: 17-20 en 37: 3-6). De uiterste data zijn 20 maart 1993 1 ex. op Marken en 27 april 1992 10 ex. bij Warder in polder de Zeevang (Gierzwaluw 31,2: 72, Dutch Birding 17: 63), de mediane doortrekdatum is 14 april. Het voorkomen aan de westelijke IJsselmeerkust is waarschijnlijk een gevolg van stuwing, waarbij de fluctuatie in jaarlijkse aantallen mogelijk samenhangt met het optreden van harde wind uit het westen of zuid-westen (van Beusekom 1993: 71, P. van Scheepen mond. med.).

ROODMUS, drie gevallen: 12/13 september 1988 een mannetje Diemerzeedijk* (Gierzwaluw 26,4: 108, Limosa 62: 205), 22 juni 1990 jong mannetje kort roepend Waterlandse Zeedijk in wilgen buitendijks t.h.v. 'de Peereboom', Waterland-Oost (Gierzwaluw 28,3: 60) en 29 mei 1993 een mannetje Noorderweg/Ruigoordweg, Ruigoord (Dutch Birding vogellijn, Gierzwaluw 31,2: 75).

IBERISCHE TIJFTJAF *Phylloscopus collybita brehmii*, 29 april - 20 juli 1990 zingend mannetje Van Eeghenstraat/Vondelpark* (Limosa 65: 143); dit is volgens A.B. van den Berg landelijk pas het zevende geval van deze ondersoort. Daarnaast werd een ex. gemeld op 8 mei 1992 in het Beatrixpark, Amsterdam Nieuw-Zuid (door Veenstra, Dutch Birding 14: 155).

RUSSISCHE KAUW *Corvus monedula soemmerringii*, 5 november 1990 4 ex. op de Machine-weg hoek Velsersweg nabij gemaal Houtrak (Marcus; Gierzwaluw 28,4: 85, P.J. Marcus in litt., met beschrijving). Voorzover bekend is dit de eerste melding, danwel het eerste gedocumenteerde geval in onze regio van deze oostelijke Kauw (vgl. ook Eykman et al. dl. I: 65, Voous in Limosa 33: 128-134, Hens' Avifauna Limburg 1965: 43, CNA 1970: 100, SOVON 1987: 484-485). Eerder zag Paul Marcus op 2 december 1987 in het Westelijk Havengebied tussen vele (noordelijke?) Kauwen "met lichtgrijze onderdelen als bonte kraaien" een 'Halsbandkauw', vermoedelijk een Russische (Marcus in litt. 21-10-95; vgl. echter BWP vol. VIII: 140). Daarnaast vermeldde Koller in zijn overzicht

qd Laplace-
Six

van de toenmalige Artis-collectie een adult mannetje Kauw "met aan weerszijden van den nek een grijs witte vlek, geschoten te Amsterdam, 23 Augustus 1884" in de tuin van Artis (Koller 1888: 34; ZMA nr. 5418). Van Oordt & Verwey herdateerden dit geval op 23 september 1884, en schreven het toe aan de 'NOORDSCHE KAUW' *Coloeus monedula monedula*; de datum kwam hen 'abnormaal vroeg' voor (van Oordt & Verwey 1925: 86). De CNA erkende dit geval, ondanks het heldere wit in de hals eveneens als een Noordse of Scandinavische Kauw (CNA 1962: 102, Voous op ZMA-label; vgl. ook BWP vol. VIII: 139-140). Behalve het eerste geval voor Nederland van deze relatief zeldzamere van de twee Kauw-ondersoorten is het ook het vroegste najaarsgeval van de Noordse Kauw. In West-Nederland zijn beide Kauw-ondersoorten onregelmatige wintergasten en doortrekkers in zeer klein aantal (zo'n 40 gedocumenteerde gevallen in Zuid- en Noord-Holland, van oktober tot mei, waarvan slechts 11 gevallen van *C. m. monedula*). Hun voorkomen wordt vermoedelijk zo weinig gerapporteerd omdat niet veel mensen de moeite nemen s'winters groepjes Kauwen op deze ondersoorten af te kijken.

WITSTUITBARMSEIJN, 15 - 22 december 1990 2 ex. Vrije Universiteit, Buitenveldertse Laan* (Dutch Birding 13,1: 36 en 40 (foto), Limosa 65: 143).

ROODSTUITZWALUW, 30 april - 1 mei 1992 1 ex. Botshol* (Dutch Birding 14,3: 117, Gierzwaluw 30,2: 46, Limosa 67: 168). Het betrof het veertiende geval voor Nederland, van waarschijnlijk de mediterrane ondersoort *Hirundo daurica rufula*.

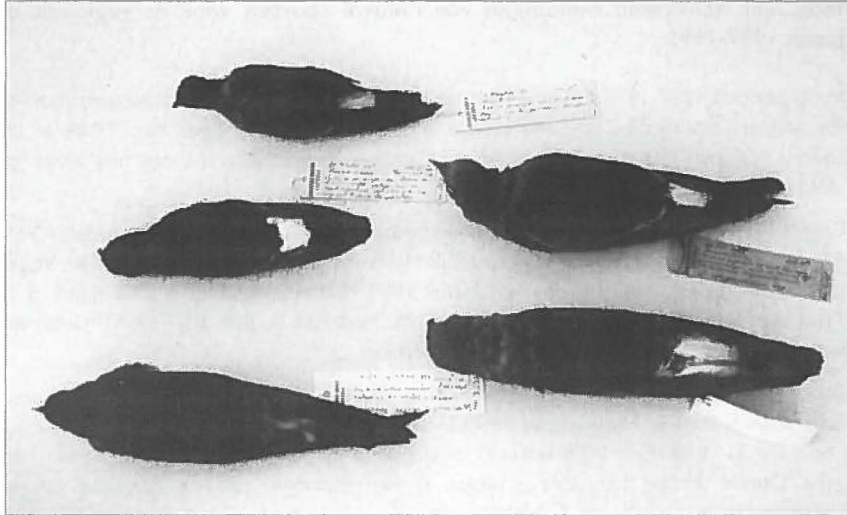
RINGSNAVELEEND x KUIFEEND, 22 januari - 12 februari 1993 adult mannetje Hoge Dijk, Zuid Bijlmer* (Dutch Birding 16: 12-15 en 17: 90).

Mogelijk dezelfde hybride? vogel danwel een 1e kj. mannetje RINGSNAVELEEND *Aythya colaris* werd op 16 oktober 1993 gezien bij de Vijfhoek, Diemerzeedijk door van Duin en Vogelzang (beschrijving in brief F. Vogelzang d.d. 27 mrt. 1995, arch. VWGA; niet ingediend bij de CDNA).

VALE GIER, 28 april - 3 mei 1993 adult mannetje bij Durgerdam, Waterland* (Gierzwaluw 31,2: 44-49; Dutch Birding 15,3: 139, 140 en 143, Vogeljaar 41: 190 en 191; Dutch Birding 17: 90/91 en 133-140, British Birds 87: 4 en 5, Birding World 6: 186 en 227, Quercus, cuaderno 112, 1995: 16). Het betrof een na vier en half jaar gevangenschap in Noord-Oost Italië vrijgelaten vogel, die dus slechts ten dele als wilde vogel kan worden beschouwd (vgl. Gierzwaluw 31,2: 48). Dit is evenwel voor de CDNA het vijfde aanvaardbare geval voor Nederland (van totaal ± 14 meldingen). Vale Gier A1 werd onlangs dood teruggemeld, geschoten op 9 november 1995 in Slovenië nabij de Kroatische grens (med. F. Genero).

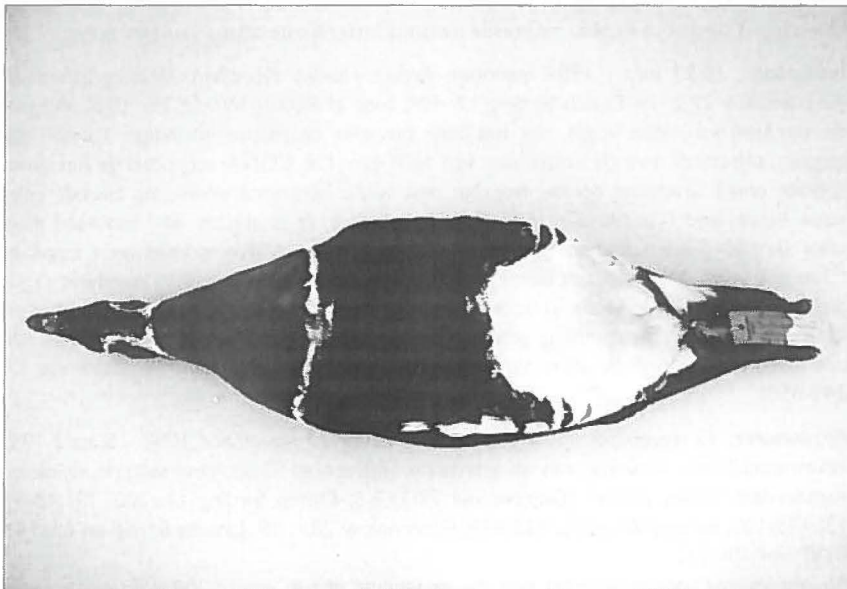
De Iberische Tjiftjaf werd kortstondig opgevat als een aparte soort (van den Berg 1994: 25), maar daar is de CDNA weer van teruggekomen (overeenkomstig BWP vol. VI, 1992), omdat in Zuid-Frankrijk *Ph. c. brehmii* paart met *Ph. collybita*. Vermoedelijk was ook de vogel in het Vondelpark (gemengd) gepaard, gezien het lange verblijf aldaar. De hybride Ringsnavel- x Kuifeend mag eveneens niet als (halve) soort gerekend worden.

Dit alles brengt de stand op 293 met zekerheid in de regio Groot-Amsterdam vastgestelde vogelsoorten tot 31 december 1994.

2 Stormvogeltjes, 17 oktober 1881, ♂ levend gevangen aan de Binnenkant, na hevige storm (Beaufort schaal 12) (ZMA nr. 5692) 23 oktober 1947, ♂ juv., levend gevangen aan boord van s.s. Niobe, gelegen aan de Zeeburgerkade. Het schip was die dag uit Finland teruggekeerd. (ZMA nr. 5691).

3 Vale Stormvogeltjes, links onder en rechts: 25 september 1969, ♂ juv., one day before arrival Amsterdam harbour o.b. m.v. Socrates→Channel? (ZMA nr. 32359). rechtsboven: 30 oktober 1935, ♂ levend gegrepen op dak van tramwaggen in de remise aan de Kromme Mijdrechtstraat, Amsterdam-Zuid. rechtsonder: 27 november 1928, ♂ levend gevangen langs de haven van het binnen-IJ, waar de vogel tussen geloste scheepsading werd aangetroffen. (ZMA nr. 2260, Ardea 18: 25, Ardea 36: 226). N.B. de bovenste exx. op de foto zijn niet ship-assisted. (foto: G.O. Keyl).

Roodhalsgans, ♂ adult, vondst 12 november 1960, Pnns Hendrikkade, Amsterdam (ZMA nr. 15187).

Nog niet aanvaarde meldingen van nieuwe soorten voor de regio uit de jaren 1987-1995

In de periode 1987-1995 vallen verder de volgende meldingen van tien nieuwe soorten, die wegens onvolledige documentatie, (nog) niet-aanvaarding door de CDNA of om andere redenen hun plaats op de Amsterdamse avifaunistische lijst nog niet zeker gesteld hebben:

CETTI'S ZANGER, (drie meldingen:) 28 december 1976 Lodykestraat Osdorp (A.H.V. Eggenhuizen), 13 juni 1987 2 ex. Westelijk Havengebied (T.R. van Dijk & P. Tak, Vogeljaar 36: 44, zonder beschrijving) en 1 mei 1989 Klarenbeek, Zuid-Bijlmer (J.J.M. & G. Andriese, informatiebord de Ruige Hof; J.J.M. Andriese in litt., aug. 1995). Geen der waarnemers is nu nog zeker van hun waarneming.

DWERGGANS, 3 januari 1989 4 of 5 ex. aan de Waterlandse Zeedijk bij Uitdam, Waterland (Dutch Birding Nieuwsbrief 1989,2: 22; waarnemer onbekend); vier dagen daarvoor, op 31 december 1988 waren 2 adulte en 2 juveniele - alle ongeringde ex. (volgens Dutch Birding hetzelfde groepje; ?) waargenomen aan de zuidzijde van de Oostvaardersplassen bij de E. Heimansweg, Zuid-Flevoland (Dutch Birding 11: 42). In februari 1986 pleisterden 3 Dwergganzen, waarvan twee geringde en een ongeringd ex. in een troep Kolganzen in de Noordpolder ten oosten van Muiden (Gierzwaluw 24,1: 14; W. v.d. Waal pers. med.); deze vogels bevonden zich echter net buiten het eigenlijke werkgebied van de VWGA en konden daarom niet worden opgenomen op de checklist van 1986. Een derde geval deed zich eveneens net buiten het VWGA-werkgebied voor, nl. een ongeringd ex. 23 januari 1993 aan de Botsholse dwarsweg, ten zuiden van polder de Ronde Hoep (K.J. Eigenhuis & J. van 't Hof; Dutch Birding 15: 90). De Dwerggans heeft dus in onze regionale avifauna letterlijk de status van grensgeval.

INDIGOGORS, 10-23 maart 1989 mannetje Anna's Hoeve, Kruislaan, Watergraafsmeer* (Gierzwaluw 27,2: 39, Dutch Birding 11: 104, foto in Birding World 2,5: 190). Wegens de tamheid van deze vogel zou het hier om een ontsnapte kooivogel kunnen zijn gegaan; anderzijds zou de soort tam van aard zijn. De CDNA accepteerde het geval, zonder enige zinspeling op de mogelijk niet wilde herkomst ervan, als tweede geval voor Nederland (Limosa 67: 169). Ter vergelijking: er is slechts één aanvaard geval voor Ierland (Cape Clear, oktober 1985) naast drie mogelijke escapes voor Engeland (Dymond et al., Rare birds in Britain and Ireland 1989). Als controleur Vogelwet zag R. de Haas de soort veelvuldig in kooien. Daar de wilde status van dit geval, een Amerikaanse dwaalgast en regelmatig gehouden kooivogel, zeer betwijfeld kan worden, lijkt het niet verantwoord de soort als wilde vogel op te voeren (vgl. verder BWP vol. IX: 349-350).

ROTSKRUIPER, 13 november 1989 - 11 april 1990 en 27 november 1990 - 5 april 1991 vermoedelijk een vrouwtje van de aziatische ondersoort *Tichodroma muraria nepalensis* Amsterdam-Buitenveldert* (Gierzwaluw 27,3: 2-3, Dutch Birding 11: 200, 12: 48-49, 13: 135-139; Birding World 2: 433-434, Gierzwaluw 28,1: 19, Limosa 64: 66 en 65: 143, BWP vol. VII: 332).

Bij ontdekking van deze vogel was de opwinding groot, omdat het hier een nieuwe soort voor Nederland betrof (na afwijzing van drie eerdere meldingen: 5 september

1972 bij Den Haag, 15 november 1980 sine loco en 12 november 1989 Castricum; Limosa 47: 53-54, Limosa 52: 212, Limosa 55: 136 en 138, Dutch Birding 17: 100). Tot op heden geldt het als enige aanvaarde geval (Limosa 64: 66).

Deze vogel blijkt echter afkomstig uit een vliegtuigzending vogels aangevoerd op Schiphol. C.S. Roselaar, medewerker van het Zoologisch Museum Amsterdam, vernam uit twee onafhankelijke bronnen dat één week voor de waarneming van de Rotskruiper op de Vrije Universiteit de Algemene Inspectie Dienst op Schiphol een kooi had geopend met Rotskruipers, waaruit enkele exemplaren zouden zijn ontsnapt en niet teruggevangen. Volgens H. Peeters van Vogelbescherming Nederland ging het om zes exemplaren. De AID-medewerker A. Ros bevestigde ons telefonisch de ontsnapping van deze vogels (<10 ex.). Hij schreef ons: "De genoemde Rotskruipers zijn op Schiphol ontsnapt bij het openen van een dierenwagentje. Dit is voor 100% zeker vastgesteld door G.J. van Dalen ambt. AID" (A. Ros in litt., 22-10-95). Een dag vóór de ontdekking van de Rotskruiper op de Vrije Universiteit zou eveneens een Rotskruiper zijn waargenomen te Castricum @ (med. C. Reijnders; Dutch Birding 17: 100), mogelijk een van de zes ontsnapte vogels van Schiphol. Zoals bekend worden op Schiphol wekelijks duizenden vogels aangevoerd (vgl. Vogels 1992,2: 10-13 en 1992,6: 10-13, De Duinstag 10,1: 16-17). Vanuit CDNA-kring achtte men aanvankelijk ontsnapping om tweeërlei redenen ongeloofwaardig: de soort zou moeilijk te vangen zijn en de soortenkennis van de AID zou te wensen overlaten (beide argumenten bestrijdt Ros). In de terugkeer van waarschijnlijk dezelfde vogel in de winter van 1990/1991 ziet de CDNA het bewijs van de wilde status van de Amsterdamse Rotskruiper. Het gevolg van deze mededeling is echter dat de Rotskruiper opnieuw van de Nederlandse Lijst kan worden afgevoerd, en daarmee tevens van alle persoonlijke lijstjes van de Nederlandse twitchers.

KREKELZANGER, 30 juni 1992, gedurende een half uur gehoord Diemerzeedijk, niet gezien (R. Geene & D. Tempelman; Gierzwaluw 33,1: 14; dit geval is in Dutch Birding 17: 177 abusievelijk op 1995 gedateerd). Er bestaat echter geen geluidsopname van, zodat aanvaarding van dit geval (dat het 18e voor Nederland van deze soort zou zijn) niet veel kans maakt.

SLANGEAREND, 20 mei 1993, 18.20-18.30 u. op <100 m. overtrekkend richting N.O., Diamantstraat, de Pijp (J.E. & C. den Ouden, A. Stougie & E. de Ruyter; Dutch Birding 15,4: 187). Uit de toegezonden beschrijvingen van J. den Ouden en A. Stougie krijgen we het volgende beeld van deze vogel: twee tot drie maal groter dan pestende Zwarte Kraai. Bijzonder wit van onderen. Op onder vleugel gespikkelde banden, geen polsvlekken. Kop, keel en hals donker (aan onderkant), licht bruin. De voorkant van de kop was licht tot wit. Op de bijgeleverde veldschetsen is een dikke en ronde uile-kop getekend. Op de staart drie duidelijke banden, vrij smal. Bovenzijde lichte boven-voorvleugels. Vrijwel constante glijvlucht, af en toe rond draaiend om thermiek te pakken. Vrijwel geheel gestrekte vleugels, met licht omhoog gebogen uiterste vleugelpunten. De vogel was 'onmiskenaar' een lichte fase Slangarend (Stougie). Vergelijk voor het vliegbeeld van deze soort R.F. Porter et al., Flight Identification of European Raptors, foto's 26 en 27; een lichte fase Wespandief behoudt zijn donkere polsvlekken, heeft geen donkere hals, en heeft een slanke kop (zie Porter et al. p. 34-35). Het geval is doorgestuurd naar de CDNA. Eerder werd op 26 juni 1989 een Slangarend waargenomen bij Nederhorst den Berg (door R.F.J. van Beusekom; Limosa 65: 139).

AMERIKAANSE SMIENT, 2e k.j. mannetje 18 en 25 januari 1994 Bullewijkerplas, Ouderkerk aan de Amstel (R.F.J. van Beusekom; *Birding World* 7,1: 8, *Graspieper* 14e jrg. nr.1, *Gierzwaluw* 32,1: 29; *Dutch Birding* 16,2: 85). Dit geval is ingediend bij de CDNA. Bij aanvaarding zou dit de 294ste vogelsoort in de regio Amsterdam zijn.

BLYTHS RIETZANGER of **STRUIKRIETZANGER**, een ex. van mogelijk deze soort 1e helft oktober 1994 Vijfhoek, Diemen (van Duin, van der Schot, Vogelzang, van der Waal e.a.); een non-descripte bruinige *Acrocephalus* met afwijkende roep (geluidsopname door van Duin). Helaas is er geen poging gedaan de vogel te vangen, noch zijn anderen gewaarschuwd. De soort is in het veld nauwelijks van Kleine Karekiet of Bosrietzanger te onderscheiden (*Dutch Birding* 14: 124).

Landelijk is er slechts een aanvaard geval, een vangst te Lelystad 26 juni 1990 (*Dutch Birding* 14,3: 80 en 14,4: 121-126, *Limosa* 65: 142).

BERGFLUITER, 27-28 april 1995 een mannetje in natuurtuin de Wiedijk, P. Wiedijkstraat en bosrand C. Lelylaan Amsterdam-Osdorp (door R. van Kempen; *Blaadje*, kwartaalblad KNNV afd. Amsterdam 14,3: 14). Aanvaarding wordt problematisch vanwege de onvolledige beschrijving: "Een zeer actief vogeltje dat veel op de Fitis lijkt. Niet zo geel als Fluiteer en grijswitte buik", echter zonder expliciete vermelding van ongetekende kop, grijze rug en gele stuit. De vogel pikte voedsel van blaadjes en zong dan weer even. Fourageerde zowel in struiken als vrij hoog in bomen. De zang wordt omschreven als "Fluiterachtig maar zonder het tuut tuut; de triller op ongeveer dezelfde toonhoogte doet wat denken aan de Braamsluiper en de roller van de Groenling. Het roepje doet denken aan tjlip van Huismus", en wordt ook omschreven als 'tjie-uup' of 'tijup'; het geluid werd gedetermineerd aan de hand van een vogelgeluidenbandje (van Kempen in litt. aug. 1995; vgl. ook BWP vol. VI: 580, *Limosa* 54: 57).

De musachtige roep wijst op mogelijk de oostelijke ondersoort *Phylloscopus bonelli orientalis*, 'Balkanbergfluiteer' (vgl. BWP vol. VI: 582, Hazevoet 1983, geluidscasette). Daarvan zijn tot nu slechts vier gevallen in Nederland met zekerheid vastgesteld (vgl. *Dutch Birding* 7: 146 en 8: 48-52, *Limosa* 60: 202, *Dutch Birding* 17: 96).

Dit is een vroege melding van deze soort (zie voor de mogelijke soortstatus van *Ph. b. orientalis* Helbig et al. 1995, *Dutch Birding* 17: 174). De vroegste aanvaarde waarnemingen dateren tot nog toe van 30 april en 1 mei 1993 Vlieland (*Ph. b. orientalis*), 5 mei 1962 Den Haag en 6 mei 1988 Epen, Limburg (*Limosa* 37: 50 en 62: 204, *Dutch Birding* 17: 96/97). Als onderdeel van een reeks van waarnemingen van Bergfluiters op de Zuid-West Veluwe, die door de CDNA vrijwel genegeerd wordt, claimde R.G. Bijlsma nog vroegere april-waarnemingen in de jaren 1976-1978 (*Limosa* 54: 57-62, Teixeira 1979: 408).

DWERGLIJSTER, *Catharus ustulatus swainsonii*, 12 november 1995 een ex. van mogelijk deze soort, tweemaal slechts zeer kort waargenomen van 15 m. afstand op en naast het asfaltpad op de Diemerzeedijk (R. Altenburg & B. Oosterbaan). De waarnemers hebben alleen de koptekening en de rug goed waargenomen. Ze beschreven de vogel als een vrij kleine bruin-beige lijsterachtige ter grootte van een Blauwborst en duidelijk kleiner dan Zanglijster, met een opvallend koptroon: een vrij grote crèmekleurige oogring, een korte lichte wenkbrauwstreep voor het oog en een onduidelijke tekening op de crèmekleurige wang; de vogel had vlekjes op de borst, niet doorlopend op de buik, en een beigekleurige rug, lichter dan Zanglijster (vgl. BWP vol. V: plaat 68, *Dutch Birding* 15: 55-60); de waarnemers dachten eerst met een vrouwtje Blauwborst van doen te

hebben. De vogel fladderde zonder enig geluid te maken weg (vgl. ook Petersons' Vogelgids 1995: 181), en kon nog kort op de rug waargenomen worden, voor hij snel in een struik verdween. Daarbij bleek de staart dezelfde kleur te hebben als de rug.

Dit is de derde of vierde melding voor Nederland van deze dwaalgast uit oostelijk Noord-Amerika (er zijn twee eerder afgewezen claims dec. 1978 en jan. 1981 en mogelijk een vondst? sine dato 1976-80; Limosa 53: 32 en 55: 138, Vogeljaar 30,2: 87). Opmerkelijk genoeg werd deze zelfde dag een Dwerglijster in oost-Zweden waargenomen (med. M. van der Aa). De soort is nu 37 keer in twaalf verschillende Europese landen vastgesteld, waarvan 13-17 keer op het Europese vasteland (BWP vol. V: 930, Sharrock & Grant, Birds new to Britain and Ireland 1982, Glutz von Blotzheim Bd. 11/II 1988, Lewington Alström & Colston, A Fieldguide to the rare birds enz. 1992, van den Berg 1994: 31, British Birds, Birding World en Dutch Birding).

De tweede fase van de revisie van de Nederlandse avifaunistische lijst heeft ons uiteindelijk slechts drie soorten gekost. Eén van de vier daarbij afgevoerde soorten, de Witstuitbarnsijs, keerde in 1990 namelijk alweer terug op de Amsterdamse checklist. Vier andere soorten waargenomen vóór 1986 bleken alsnog aanvaard te kunnen worden, terwijl sindsdien nog eens vier soorten aan de lijst konden worden toegevoegd. In tegenstelling tot alle eerdere opgaven in de Gierzwaluw is de stand dus 293 vogelsoorten, die met zekerheid in de regio Groot-Amsterdam zijn vastgesteld. Totaal 42 soorten kunnen wegens onvoldoende documentatie of om andere redenen (nog) niet aan de Amsterdamse lijst worden toegevoegd.

Herbevestigde gevallen van zeldzame vogelsoorten op de Checklist van Groot-Amsterdam

De tweede revisie van de Nederlandse avifaunistische lijst betreft uitsluitend de documentatie van gevallen van soorten, waarvan tot 1980 in Nederland minder dan ca. 40 waarnemingen bekend waren. De revisie strekte zich dus niet uit tot een aantal vaker vastgestelde zeldzaamheden waarvan ook in onze regio soms controversiële meldingen zijn gedaan (w.o. Zwarte Ibis, Klein en Kleinst Waterhoen, Poelsnip, Roodkopklauwier, Cetti's Zanger, Waterrietzanger en Taigaboomkruiper).

In ieder geval heeft een reeks van gevallen op de Amsterdamse lijst ook de tweede fase van de revisie van de Nederlandse lijst overleefd. Het gaat hierbij veelal om eerste vaststellingen of tot dusver enige gevallen in onze regio van de volgende soorten en ondersoorten:

SNEEUWUIL, december 1806 na verscheidene dagen zware N.O.-storm gevangen in Amsterdam (Nozeman & Sepp, dl. IV, 1809: 394 en deel V, 1829: 451). Temminck zelf of zijn vertaler (J.A. Susanna?) meldt later dat het ging om een jong mannetje, gevangen in de winter van 1802 binnen Amsterdam (C.J. Temminck, Handboek tot de kennis der Europeesche vogelen, 1824: 108). De balg van deze vogel bevond zich in de vroegere collectie Temminck en is in 1820 daaruit overgegaan in die van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden (Temminck, Catalogue systématique 1807: 18, nr. 314 sine anno; Notes Leyden Museum 30: 186). De balg is daar echter zoek sedert 1862, en zou mogelijk geruild kunnen zijn en zo in een buitenlands museum kunnen zijn beland (vgl. Ardea 41: 136 en de zgn. 'ruilboeken' in NNM Leiden). Van deze vogel bestaat

Sneeuwuil, ♂ subadult, gevangen in Amsterdam, december 1806, tekening door J.C. Sepp in Nozeman en Sepp, *Nederlandsche vogelen* dl. IV plaat 200 (reproductie: A.F. Nordheim).

evenwel een afbeelding naar de originele balg, vervaardigd door Jan Christiaan Sepp, afgedrukt in deel IV van Nederlandsche vogelen (Nozeman & Sepp, dl. IV: plaat 200 naast p. 392, en Voorberigt). Deze vondst kan - wanneer we de oudste bron tot uitgangspunt nemen -, op basis van historische weergegevens, opgemaakt te Haarlem, gedateerd worden op vermoedelijk begin december 1806. Toen stormde het vanaf 29 november uit het noordwesten culminerend in een N.W.-storm op 2 december met hagel, regen- en sneeuwbuien (Algemeene Konst- & Letterbode 1806 nr. 49: 367-368). Op kerstmis 1806 woei s'nachts een zware westerstorm. Latere auteurs spreken rond dit geval steeds van een noordwester storm (Schlegel 1853: 64, van Oort in NLM 30: 186). Hoewel deze vogel dus niet meer in een collectie kan worden teruggevonden, is de vindplaats Amsterdam driemaal bevestigd door C.J. Temminck zelf, en bestaat er een getrouwe afbeelding van het origineel (hetgeen voor die tijd gelijk staat aan een foto; vgl. ook Schierbeek 1940: 11). Deze Amsterdamse Sneeuwuil-vondst van 1806 is overigens de allereerste voor Nederland.

'GROTE AALSCHOLVER' *Phalacrocorax carbo carbo*, 30 december 1854 juv. vrouwtje geschoten op het IJ bij Amsterdam (in collectie van Wickevoort Crommelin RMNH nr. 264.3, NNM Leiden; J.A. Herklots, Bouwstoffen dl. 2, 1858: 219, van Oort, Ornithologia Neerlandica dl. I, 1918: 55, van Oordt & Verwey 1925: 6, Eykman et al. dl. II: 667, Limosa 34: 16). Deze atlantische vorm van de Aalscholver zou volgens van den Berg ook als balg moeilijk van de continentale vorm te onderscheiden zijn. Alleen als zodanig geringde exemplaren zouden voldoende betrouwbaar zijn (tot nu slechts acht gevallen, vrijwel alle onvolwassen ex.; Dutch Birding 10: 186, van den Berg 1994: 7, Limosa 67: 164; vgl. echter Dutch Birding 17: 90). Drie aan deze ondersoort toegeschreven museumbalgen, waaronder het Amsterdamse geval (alook die uit oktober 1909 en mei 1936), worden door hem betwijfeld en derhalve ontbreken deze gevallen in zijn Lijst van Nederlandse vogels (vogelsoorten). De atlantische vorm van de Aalscholver is behalve door een paars-blauwe in plaats van groene glans in het verenkleed bij adulte vogels, van de continentale vorm te onderscheiden door afwijkende maten (vgl. Cramp & Simmons, BWP vol. I: 207), hetgeen bij juvenielen het enige onderscheidingskenmerk is. Het probleem is dat daarbij tussen de atlantische en continentale vorm enige overlap bestaat (Glutz von Blotzheim et al., Handbuch Vögel Mitteleuropas Bd. I: 241, 244). Volgens de metingen van C.S. Roselaar vallen het loopbeen (74.5 mm.), de snavelengte (73.1 mm.) en met name de snaveldikte (17.7 mm.) van deze vogel evenwel buiten de normale maten van vrouwtje alsook mannetje van de continentale vorm van de Aalscholver *Phalacrocorax carbo sinensis*. De vogel is oorspronkelijk gesexed als juveniel vrouwtje, maar moet op grond van de snaveldikte een juveniel mannetje Grote Aalscholver zijn (med. C.S. Roselaar). Uitgaande van de oorspronkelijke geslachtsbepaling valt de snavelengte van deze vogel ook buiten de range die het Handbuch opgeeft voor het vrouwtje van de continentale Aalscholver *Ph. c. sinensis*.

N.B. Dit is het eerste geval van deze ondersoort voor Nederland (CNA 1962: 13; van IJzendoorn et al. 1995, die van de eerder afgevoerde museumbalgen alleen dit geval weer heropvoeren).

WITKOPEEND, (vier gevallen:) 27 november 1874 1e jaars 'vrouwtje' geschoten te Oostzaan (van Wickevoort Crommelin 1875: 180, Jentink 1894: 73; in collectie NNM

Leiden), het tweede geval voor Nederland; 18-22 maart 1956 een vrouwtje of ex. in winterkleed Diemerplas, gem. Diemen (Limosa 30: 118-120); 26 januari - 7 maart 1965 een mannetje Nieuwe Diep, Amsterdam-Oost (Med. bl. KNNV VVGA 3,2: 17, Limosa 38: 200); en 24 februari 1985 een vrouwtje Nieuwe Diep, Amsterdam-Oost (Gierzwaluw 23,1: 21, Dutch Birding 7: 136-137, Limosa 60: 23).

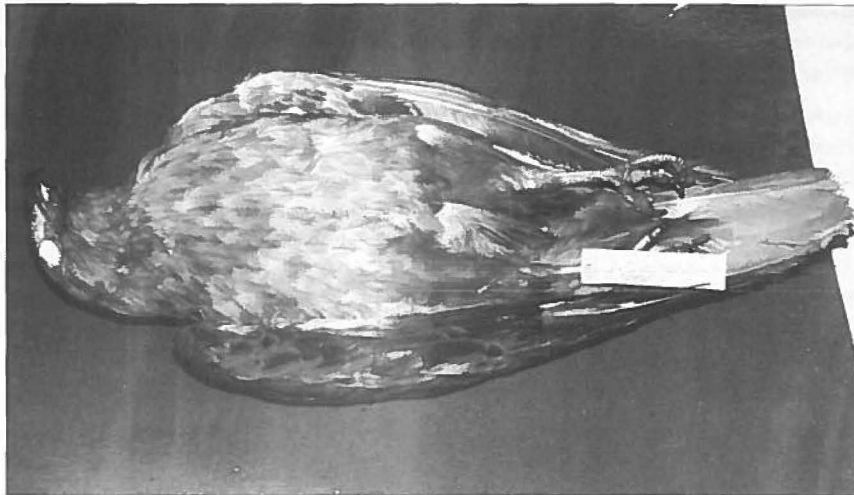
Het driemaal opduiken van deze soort op dezelfde plek is wel erg toevallig, en zou ont-snappingen kunnen betreffen uit de eendenfokkerij van Visser aan de Overdiemerweg (med. G. van Duin). A.B. van den Berg voert de Witkopeend in zijn Lijst van Nederlandse vogelsoorten ook op in appendix 12, waarin soorten worden genoemd waarvan de wilde herkomst van alle gevallen regelmatig wordt betwijfeld (van den Berg 1994: 28). In deze categorie valt bij hem ook de volgende soort:

ARENDBUIZERD, mannetje 12 december 1905 gevangen in de Buiksloterham, Buiksloot, Amsterdam-Noord; in Artis in gevangenschap gehouden en daar overleden 23 januari 1909 (Tijdschr. Ned. Dierk. Ver. 10, 1906: 294; Notes Leyden Museum 30: 159, Snouckaert 1908: 67, Ardea 32: 283-284; in collectie ZMA nr. 2300). N.B. dit is thans het enige aanvaarde geval van Nederland (Limosa 58: 68, van den Berg, Lijst enz. 1987, Wolfskeel 1989, Dutch Birding 17: 117). Een tweede wegens uitzonderlijk grote vleugelmaat van 442 mm. aan deze soort toegeschreven balg, d.d. 28 oktober 1925 Velp (Ardea 32: 283-284, CNA 1960: 31 en 1970: 23, Glutz von Blotzheim et al. Bd. 4: 567, ZMA nr. 2301) is volgens Buizerd-onderzoeker Anthony James en de CDNA een Buizerd (van IJzendoorn, van der Laan en CDNA 1995).

WITHALSVLIEGENVANGER, begin mei 1929 gedurende enkele dagen een adult mannetje in de tuin van Keizersgracht nr. 147, Amsterdam-Centrum (Mej. M. Hollefeld; med. Hens, in Natuurhistorisch Maandbl. Limburg 19,5: 57; met beschrijving). Deze 'eenvrouws-waarneming' is door de CDNA aanvaard. Daarnaast wordt in deel V van Nederlandsche vogelen een geval gemeld van een paartje Withalsvliegenvangers dat zich in de zomer van 1829 gedurende enige weken zou hebben opgehouden in de tuin van Herengracht nr. 328 (A.J. d'Ailly; Nozeman & Sepp, dl. V, 1829: 451, zonder beschrijving). Dit geval werd later door Schlegel (1853, Vogels van Nederland 1868 en 1878) zelfs opgevoerd als broedgeval, zonder dat daar in de oorspronkelijke bron sprake van is. Nadat Snouckaert het broeden van deze soort onbewezen achtte voerde de CNA het geval als geheel af (Snouckaert 1908, Ardea 41: 229 en 45: 4, CNA 1962). Een derde geval is de waarneming door P.W. Brander van een mannetje Withalsvliegenvanger op 5 mei 1947 in het Amsterdamse Bos (Natura 44e jrg. nr. 10, nov. 1947, Med. Centr. Inst. 8: 13, Frieswijk 1968: 40). Dit geval komt m.i. nog voor aanvaarding in aanmerking, daar zijn dagboek een goede beschrijving geeft van deze vogel (archief VVGA). De beschrijving is alsnog ingediend bij de CDNA.

De melding van een Withalsvliegenvanger in winterkleed, 13 september 1963 aan de Jozef Israëlskade (Med.bl. KNNV VVGA 2,3: 4, vgl. ook Birding World 7: 231-240) is door geen der commissies voldoende betrouwbaar geacht.

BALTISCHE KLEINE MANTELMEEUW *Larus fuscus fuscus*, (een-twee gevallen:) 28 december 1930 vondst van een 1e winter vogel, geringd 1 juli 1930 op het eiland Gotland in de Baltische Zee (Voous, Ardea 51: 20); een tweede geval van waarschijnlijk deze ondersoort werd waargenomen 21-28 januari 1946 op de Amstel (Ardea 35: 234). De beschrijving door A.A. Hinloopen: "Kop geheel wit, mantel vrijwel even donker als

Arendbuizerd ♂, gevangen te Buiksloot, ten noorden van Amsterdam 12 december 1905.
Foto van balg in collectie Zoölogisch Museum Amsterdam (foto: R. de Haas).

(Grote) Mantelmeeuw, echter met een bruine waas" komt geheel overeen met wat Grant opmerkt over het volwassen klee van Baltische Kleine Mantelmeeuw (vgl. P.J. Grant, *Gulls, a guide to identification* 1982 p. 93). Bij twee andere meldingen, van 31 mei 1935 en 10 april 1985 is het niet duidelijk of daarmee wel expliciet deze ondersoort bedoeld is, en ontbreekt een beschrijving (Vogels van Amsterdam 1937 p. 13, Gierzwaluw 23,2: 47).

Het aantal gevallen van deze noordoostelijke ondersoort van de Kleine Mantelmeeuw op de Nederlandse avifaunistische lijst is nog steeds onduidelijk. Het Nationaal Natuurhistorisch Museum bezit 11 aan deze vorm toegeschreven opgezette exemplaren en huiden afkomstig uit Nederland, maar het is onduidelijk of hun identificatie als zodanig korrekt is (med. Dr. R. Dekker, NNM). De CNA trof in het geheel geen overtuigende museumexemplaren uit Nederland aan (CNA 1970: 47). Wel zijn er ten minste vijf ringvondsten, w.o. een adult ex. (vgl. *Limosa* 16: 146-149, *Ardea* 51: 16-24, *Dutch Birding* 3,2: 55, *Glutz von Blotzheim Band 8/1*: 647). Vanwege de mogelijke verwarring met Zilvermeeuw *Larus a. argentatus*-pulli bij het ringen ter plaatse zijn echter ook ringmeldingen niet boven elke twijfel verheven (Voous, *Ardea* 51: 19-20).

BAARDGRASMUS, 24 - 27 mei 1948 zingend mannetje Volewijkspark, Amsterdam-Noord (Gré van der Baan; beschrijving in *Ardea* 36: 204-205; *Med. Centr. Inst.* 8: 8). Als 'een-vrouwswaarneming' een 'onbevestigde waarneming' (CNA 1962). Volgens de CDNA het tweede geval voor Nederland.

'**BRITSE**' **FRATER** *Carduelis flavirostris pipilans*, 28 januari 1949 vondst van mannetje, langs het Noordzeekanaal bij de Rothoek, Amsterdam-Noord (CNA 1962, *Ardea* 50: 130; in collectie ZMA nr. 7443; vgl. *BWP* vol. VIII: 639). Het tweede geval van totaal slechts drie voor Nederland.

BLONDE RUITER, 12 november 1955 opspuitterrein Haagseweg/Sloterweg, Tuindorp Slotervaart, Amsterdam-West (Limosa 28: 65-68; CNA 1962: 'onbevestigde waarneming'). Volgens de CDNA het tweede aanvaarde geval voor Nederland.

STEPPEYORKSTAARTPLEVIER, 27 mei 1958 opspuitterrein Parnassusweg, Buitenveldert (beschreven in Vogeljaar 6,4: 55). Deze eenmanswaarneming van de toen 14-jarige J.W. de Roever wordt niet vermeld door de CNA, in de Avifauna van Nederland 1962 en 1970, omdat betwijfeld werd of bij de vliegende vogel de preciese kleur van de ondervleugel adequaat kon zijn vastgesteld (Voous in Vogeljaar t.a.p.). Het geval werd pas in 1985 aanvaard door de CDNA (onder voorzitterschap van J.W. de Roever), en vervolgens opgevoerd op de Amsterdamse checklist door Hazevoet & van der Waal en op de Lijst van Nederlandse vogelsoorten door van den Berg (1991, 1994). Het is voor de CDNA het derde geval voor Nederland.

STEPPEHOEN, 24 december 1964 een overvliegend ex. langs het Nieuwe Meer, Amsterdamse Bos (Limosa 39: 66, Frieswijk 1968: 30, CNA 1970: 55; vgl. ook Binsbergen 1995: 70). Er werden dat najaar elders nog drie andere vogels gemeld, van welke slechts een ex., 21 november - 25 december verblijvend in de Amsterdamse Waterleidingduinen eveneens aanvaard blijft.

WEST- EN OOSTSIBERISCHE TIJFTJAF *Phylloscopus collybita fulvescens* en/of *tristis*, (vier meldingen van 1 ex.): 17 april 1965 *Ph. c. fulvescens* Diemerzeedijk (dagb. Swart VII, Limosa 40: 52, Swart 1968: 16, CNA 1970: 81, Glutz von Blotzheim Bd.12/II, 3. Teil: 1284), 25 november 1974 *Ph. c. fulvescens* Polder Ijdoorn (Wandelend Blad 20,5: 11), 7 augustus 1976 *Ph. c. tristis* Amsterdamse Bos (Med.bl. KNNV VVGA 17,1: 5) en 15 november 1982 *Ph. c. tristis* Vijfhoek, Diemen (Gierzwaluw 20: 4). De CDNA ziet sinds 1993 af van een (her-)beoordeling van gevallen van deze zeldzame oostelijke ondersoort(en) van de Tijftjaf, die in West-Europa dwaalgast is/zijn (Limosa 66: 158). In het veld kunnen beide vormen, waarvan *fulvescens* overigens niet meer algemeen erkend wordt, onderling met name op grond van de verschillende roep onderscheiden worden (vgl. BWP vol. VI: 612, 633 en 638, Med.bl. KNNV VVGA 17,1 en De Duinstag 9 nr. 3/4). In navolging van Williamson erkennen Oreel en van den Berg nog slechts de vorm *Ph. c. tristis*, in tegenstelling tot de Avifauna van Nederland van 1970 waarin elf gevallen van *fulvescens* worden genoemd, en geen enkele van *tristis* (Ardea 50: 111, CNA 1970: 81, Dutch Birding 2: 100, Glutz Bd. 12/II, 3. Teil, 1991; vgl. ook Limosa 28: 3-6, 36: 152-153, 66: 158 en 67: 168/169, British Birds 47: 49-58 en 87: 358-359, Dutch Birding 17: 128).

BREEDBEKSTRANDLOPER, 22 mei 1966 1 ex. Grote Ijpolder nabij Sloterdijk (Med. bl. KNNV VVGA 4,3: 21 en Limosa 42: 54). Volgens de CDNA is dit het vijfde aanvaardbare geval voor Nederland. Een tweede melding uit onze regio van 1 ex. 8 augustus 1982 in de Zandput bij Badhoevedorp (Gierzwaluw 20,3: 109, met beschrijving) is indertijd niet aanvaard door de CDNA (Limosa 57: 26).

STEPPEKIEVIT, 1 mei 1968 in de Middelpolder, Kalfjeslaan Amstelveen (beschrijving in Med.bl. KNNV VVGA 6,2: 16). Voor de CNA een 'onbevestigde waarneming', want eenmans-waarneming (Limosa 43: 45 en CNA 1970: 33). Het geval werd daarna opgevoerd in Glutz' Handbuch Band 6: 394, Dutch Birding 6: 8, Hazevoet & van der Waal 1986 en van den Berg 1994, en blijft aanvaard door de CDNA.

Dit is het derde geval voor Nederland van deze oostelijke dwaalgast, die nu al 26 keer is vastgesteld.

(AMERIKAANSE) GESTREEPTE STRANDLOPER, (drie aanvaarde gevallen van steeds 1 ex.): 28 september - 5 oktober 1969 Grote IJpolder (Med.bl. KNNV VWGA 8,1: 11, Limosa 45: 73), 29 - 30 september 1974 Zuid-Bijlmer (Med. bl. KNNV VWGA 12,3: 15, Limosa 50: 22-26) en 14 augustus 1975 Gaasperplas, Amsterdam Zuid-Oost (Med.bl. KNNV VWGA 13,3: 19-20, Limosa 50: 46; dagb. van Duin); het vierde geval van 1 ex. 20 mei 1976 Gaasperplas is een tot dusver niet ingediende eenmanswaarneming (door Sjouken; Med.bl. KNNV VWGA 14,3: 18).

GROENLANDSE TAPUIT *Oenanthe oenanthe leucorhoa*, 8 mei 1974 vondst van mannetje, bij Briefpostgebouw Oosterdokskade, Amsterdam-centrum (dagb. Swart X, Med.bl. KNNV VWGA 12,2: 28, Limosa 50: 54; in collectie ZMA nr. 27459, vleugellengte 107 mm.; vgl. ook *Ardea* 50: 125-126). Daarnaast claimde A.N. Swart een ex. 11 mei 1960 op de Diemerzeedijk, gedetermineerd op hoog in bomen zittend gedrag en forse gestalte (Swart 1968: 14, dagb. Swart IV; vgl. P.A.D. Hollom: "tends to ... perch ... even quite high up in trees", *Popular Handbook of Br. Birds* 1952, 1971: 393; idem Kist, in *Peterson's Vogelgids*: "zit vaak in bomen"; het *Handbook* ontkent dit als onderscheidend gedragskenmerk, vgl. *BWP* vol. V: 780).

ORPHEUSSPOTVOGEL, 19 juni 1980 nabij het Beatrixpark, Amsterdam-Zuid, raamslachtoffer (Limosa 54: 133, opgezet, in particulier bezit van E. van Gool, Dr. Plesmansingel Amstelveen; foto's in archief VWGA). Dit is nog pas het vierde geval voor Nederland.

AMERIKAANSE OEVERLOPER, 23 en 25 augustus mogelijk t/m 28 augustus 1980 onvolwassen ex. Diempolder, Diemen (door Vogelzang, Vogelzang & Stet, en Sjouken; *Gierzwaluw* 19: 74-79, *Graspieper* 2,1: 22-26, *SOVON* 1987: 551). De CDNA aanvaardde enkel de op 23 augustus alleen door Vogelzang waargenomen vogel (Limosa 55: 131). De vogel werd gedetermineerd middels de van Oeverloper verschillende roep, pootkleur, kleinere postuur, veel lichtere borst en kortere staart. Dit is het tweede geval van deze soort voor Nederland; er is slechts één ander geval, een vondst van een 2e jaars mannetje, 18 juli 1975 op Vlieland (collectie ZMA nr. 28.630, Limosa 49: 12-16). K.J. Eigenhuis die de beschrijving nader onder de loep nam, meent dat deze een juveniele Oeverloper niet voldoende uitsluit (Eigenhuis in litt. aan CDNA 31 juli 1990, archief VWGA). Hij acht de verschijningsdatum van deze vogel ook onwaarschijnlijk vroeg; vorig jaar werden vier - vijf gevallen van (juveniele) Amerikaanse Oeverlopers vastgesteld vanaf 18 september in Norfolk, Engeland, op 24 september in Brenne Frankrijk, 18 oktober Nordjylland Denemarken, 23 oktober bij Keulen en 11 november bij Heppendorf, Duitsland (*Dutch Birding* 16: 252 en 17: 30). De CDNA heeft diens bezwaren vooralsnog echter naast zich neergelegd. Volgens de Lijst van A.B. van den Berg is dit geval echter 'still under review' (van den Berg 1994: 13).

KLEINE ZWARTKOP, 14 december 1980 - 22 februari 1981 een adult mannetje Lederambachtstraat, Osdorp (*Dutch Birding* 3,3: 102-103 met foto; *Gierzwaluw* 19,3: 90, Limosa 55: 136, *Dutch Birding* 17: 96). Dit is het eerste van nu zeven gevallen in Nederland.

Tenslotte hebben we het nog niet gehad over de zeer schaarse vogelsoorten, wier plaats op de Amsterdamse avifaunistische lijst door meerdere gevallen verzekerd is. Er zijn nog eens 54 soorten waarvan uit Amsterdam en omstreken slechts 20 of minder gevallen bekend zijn (tabel 1).

Tabel 1. In de regio Amsterdam zeldzame en schaarse vogelsoorten (2-20 gevallen#), met het aantal gevallen sedert 1800.

Parelduiker	19	Griël	2-3	Nachtzwaluw	10
Ijsduiker	5	Morinelplevier	7	Bijeneter	5
Noordse Stormvogel	5	Gestreepte Strandloper	3-4	Hop	17
Stormvogeltje	2-3	Paarse Strandloper	5	Zwarte Specht	±10
Vaal Stormvogeltje	6-11	Poelsnip	±20	Grote Pieper	9-10
Jan van Gent	13-17	Poelruiter	±10	Roodkeelpieper	2 + 1 @
Kuifaalscholver	5	Rosse Franjepoot	3-5	Waterspreeuw	6
Ralreiger	3	Middelste Jager	10	Noordse Nachtegaal	4-6
Koereiger	12	Kleinste Jager	6	Waterrietzanger	±16
Kleine Zilverreiger	7-9	Grote Jager	5	Bladkoninkje	9-10
Grote Zilverreiger	4-5,	Geelpootmeeuw	5-10	Kleine Vliegenvanger	6-7
+ vondst d.d. 1373-1420™		Kleine Burgemeester	6	Kuifmees	17
Zwarte Ooievaar	14	Witwangstern	11,	Taigaboomkruiper	9
Zwarte Ibis	6-8	+ in 1965 27 ex. vv. 7 p. broedend □		Grauwe Klauwier	13
Sneeuwgans	7	Reuzenster	15	+ 2 broedgevallen Δ	
Roodhalsgans	6-8	Noordse Stern	20	Roodkopklauwier	2
Witkoppeend	4	Kleine Alk	7	Raaf	9
Zeearend	9-13	Zeekoet	7-8	Witsluitbarmsijs	1-4
Grote Trap	3-6	Sneeuwuif	1-6	Grauwe Gors	9

Legenda:

= N.B. Bij sommige van deze gevallen gaat het om meerdere individuen per waarneming.

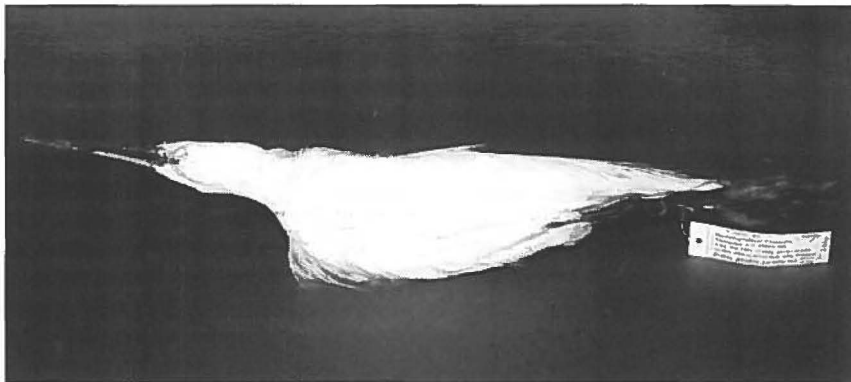
@ = afgewezen door de CDNA.

™ Botten van deze soort werden gevonden bij opgravingen in een middeleeuwse vuilnisbelt, gelegen op het latere Binnengasthuisterrein; vgl. A.T. Clason, *Animal and man in Holland's past. Paleohistoria* vol. XIII A., p. 25, 29 en 36.

□ 8 juni - 21 juli 1965 Bijlmermeer, vgl. *Limosa* 40: 29, *Med.bl. KNNV VWGA* 3,4: 21, Vogelwerkgroep Avifauna West-Nederland 1981: 483.

Δ 1945 Amsterdamse Bos (*Med. Centr. Inst.* 7: 12, *Frieswijk* 1968: 35) en 1961 Grote IJpolder (*Limosa* 36: 36).

Al met al biedt dus de Amsterdamse checklist, ondanks het afscheid van Dwerggors, Dunbekwulp, Alpengierzwaluw en Bruinkopgors ten gevolge van de CDNA-revisie, nog veel moois. Tenminste een vogelsoort is alleen in Amsterdam en nergens anders in Nederland vastgesteld (Arendbuizerd, 1905). De afgelopen acht jaar leverden zeker vier nieuwe soorten voor de Amsterdamse lijst op. Wie nog een nieuwe vogelsoort voor de regio wil aanbrengen raadpleegt de lacunes in de hiernavolgende herziene checklist, of zorgt ervoor dat de nu door de CDNA geschrapte gevallen weer op onze regionale lijst kunnen worden teruggeplaatst.

Kleine Zilverreiger, vondst van 4e jaars ♂ 9 januari 1971, Noorder Begraafplaats Amsterdam-Noord, geringd als pullus 12 juni 1968, Lac de Tunis, Tunesië, collectie ZMA (foto: R. de Haas; vgl. p. 140).

Waterrietzanger, 26 april 1978, Ruijgoord (foto: A.B. van den Berg; Limosa 53: 31).

Orpheusspotvogel, vondst 19 juni 1980 nabij Beatrixpark, Amsterdam Nieuw Zuid (foto: E. van Gool).

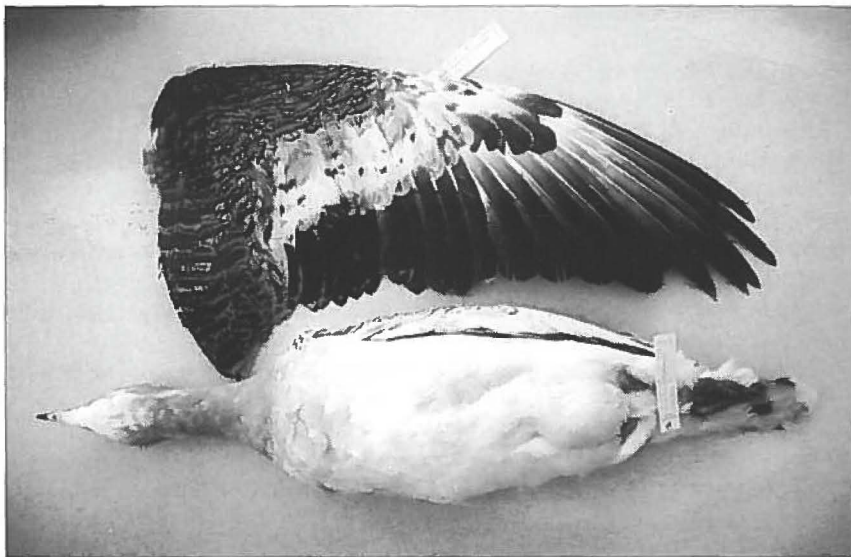
Appendix

Tabel 2. Kwantitatief overzicht van de Amsterdamse avifauna (op basis van Hazevoet & van der Waal, 1986, bovenstaande analyse en gecorrigeerde presentiegegevens); verdeling van het aantal soorten wat betreft hun status en voorkomen in de seizoenen:

	Winter	Voorjaar	Broedvogels	Zomer	Najaar	Totaal
jaarlijks (>1975)	91	140	85	117	133	154 [®]
onregelmatig (>1900)	109	120	44 [□]	124	136	135+
totaal (1900-1986)	200	260	129 [#]	241	269	289
nieuw (1987-1994)	1	3	5-8*	1	1	4
totaal	201	263	134-137 [#]	242	270	293

Legenda:

- ® Exclusief vier met zekerheid uit gevangenschap verwilderde soorten: Nijlgans, Fazant, Rotsduif en Halsbandparkiet; echter inclusief Knobbelzwaan (>50% der populatie van verwilderde herkomst, mogelijk wild als wintergast; van den Berg 1994, SOVON 1987: 86, Ruitenbeek et al. 1990: 238).
- Inclusief Pijlstaart (1942, 1971, ±1975, 1984, 1991-1992?), die door de Checklist 1986 niet als onregelmatig broedvogel wordt vermeld; vgl. daarvoor De Lev. Natuur 47: 36, Limosa 46: 74, Limosa 52: 213, Teixeira 1979: 68, Vogelwerkgroep Avifauna West-Nederland, 1981: 473, Ruitenbeek et al. 1990: 245 en Altenburg & Wymenga, Beheersplan Varkensland, 1993: 9. Onder de onregelmatige broedvogels zijn vier soorten voormalig broedvogel: Ooievaar (†>1933), Geelgors (†1962), Strandplevier (†>1987) en Woudaapje (†1966 Amsterdamse Bos, †≥1986 Botshol). Daarnaast zijn er zo'n 12 soorten incidenteel broedvogel. Niet meegerekend zijn mogelijke maar onvoldoende gedocumenteerde broedgevallen van Sijs (1936, 1938, 1973-1977?), Glanskop (1941-1944, 1975?), Lepelaar (1961?), Toppereend (1965), Noordse Stern ('waarschijnlijk', 1977), Roodhalsfuut (1981?), Zwarte Specht (±1985?) en Vuurgoudhaantje (1992; Gierzwaluw 31,1: 28).
- + Inclusief vier alsnog aanvaarde en aanvaardbare soorten minus vijf niet langer aanvaardbare soorten (zie bovenstaande analyse).
- * Het betreft hier Aalscholver (Artis), Kwak (Artis), Grauwe Gans, Casarca ('escape'), Havik, Sperwer, Buizerd en Kleine Mantelmeeuw. Niet meegerekend is een ongedocumenteerd broedgeval? van Kramsvogel (±1989, nabij Schiphol). Daarnaast wordt een mogelijk broedgeval gemeld van een paartje Blauwe Kiekendief op Schiphol (1993).
- # Inclusief Botshol is het aantal broedvogels 132, resp. 137-140 soorten, nl. plus Witooggeend (†1984), Purperreiger (†<1988) en Klein Waterhoen (1951).

Grote Trap, ♀ 3e kj. gevangen 19 januari 1985 bij Zunderdorp (ZMA nr. 36023), gestorven in Artis 24 januari 1985 (foto: G.O. Keijl). Volgens de vinder liep er nog een tweede ex. rond, dat echter niet kon worden teruggevonden (Gierzwaluw 23: 17).

Kleine Alk, 19 november 1995 levend gevonden Wertheimpark, Amsterdam-centrum; gestorven 22 november 1995 en gefotografeerd in Artis, 23 november 1995 (foto: A.F. Nordheim). Het zevende geval voor Amsterdam.

Geraadpleegde literatuur

- Van den Berg, A.B. 1994. Lijst van Nederlandse vogelsoorten 1994. Santpoort-Zuid.
- Van den Berg, M. 1977. Avifauna Amstelland. Geografische en ecologische positie van de vogels in het landschap. Uitg. Provinciale Planologische Dienst van Noord-Holland.
- Van Beusekom, R. 1993. IJslandse grutto's in Noord-Holland: herkenning en voorkomen. De Graspieper 13,1:64-72.
- Binsbergen, A. 1995. Voorzichtig met bijzondere waarnemingen. De Graspieper 15,2: 68-70.
- Boshuizen, J.Ch. sine anno. De vogels van het W.H. Vliegenbos te Amsterdam Noord in de jaren 1972 t/m 1977. Eigen uitgave, Amsterdam.
- Commissie voor de Nederlandse Avifauna (CNA), 1962 en 1970. Avifauna van Nederland. Brill, Leiden.
- Eykman, C., P.A. Hens, F.C. van Heurn, C.G.B. ten Kate, J.G. van Marle, G. van der Meer, M.J. Tekke & Tsj. Gs. de Vries 1937, 1941, 1949. De Nederlandsche Vogels, deel I, II en III. Wageningsche Boek- en Handelsdrukkerij N.V.
- Frieswijk, J.J. 1968. De vogelwereld van het Amsterdamse Bos. Wetenschappelijke mededeling no. 74, uitgave K.N.N.V. i.s.m. de Gemeentelijke Commissie Heemkennis Amsterdam. Hoogwoud.
- Hazevoet, K. 1983. Nederlandse Vogels. (Geluidscassette en boekje) Deel 5, Zangvogels 2. Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, Zeist.
- Hazevoet, K. & W. van der Waal 1986. Checklist van de vogels van 'Groot-Amsterdam'. De Gierzwaluw 24,4: 84-87.
- Helbig, A.J., I. Siebold, J. Martens & M. Wink 1995. Genetic differentiation and phylogenetic relationships of Bonelli's Warbler *Phylloscopus bonelli* and Green Warbler *P. nitidus*. Journal of Avian Biology 26: 139-153. Copenhagen.
- Hens, P.A., G.C.A. Junge, J.G. van Marle & K.H. Voous 1962. Ondersoorten en ondersoortnamen in de lijst van Nederlandsche Vogels. Ardea 50: 104-130.
- Jentink, F.A. 1894. Catalogue systématique de la collection de feu Mr. J.P. van Wickevoort Crommelin. Museum d'histoire naturelle des Pays-Bas XIV.
- Jonkers, D.A., R.A. Kole & J. Taapken 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. Avifauna van het Gooi, de Vechtstreek en de Eempolders. Uitg. Vogelwerkgroep het Gooi en omstreken, Hilversum.
- Koller, H. 1888. Naamlijst van in Nederland in den vrijen natuurstaat waargenomen vogels. Bijdragen tot de Dierkunde, feestnummer bij het 50 jarig bestaan. Amsterdam.
- Lippens, L. & H. Wille 1986. Uitzonderlijke vogels in België en West-Europa. I. Watervogels, dag-roofvogels en steltlopers. Eigen uitgave.
- Nozeman en Sepp 1797, 1809, 1829. Nederlandsche vogelen; volgens hunne huishouding, aert en eigenschappen beschreven door Cornelius Nozeman; en verder na zijn Ed. overlijden, door Martinus Houttuyn; alle naer 't leven geheel nieuw en naeuwkeurig getekend, in 't koper gebragt, en natuurlijk gekoleurd door, en onder opzicht van Christ. Sepp en Zoon, dl. III, IV en V (dl. III en IV door M. Houttuyn, dl. V door J. Sepp m.m.v. C.J. Temminck). J.C. Sepp & Zoon, Amsterdam.
- Van Oordt, G.J. & J. Verwey 1925. Voorkomen en trek der in Nederland in het wild waargenomen vogelsoorten. Leiden.
- Oreel, G.J. 1980. Dutch Birding Association checklist, dl. 1 & 2. Dutch Birding 2: 41-47 en 82-104.
- Ruitenbeek, W., C.J.G. Scharringa & P.J. Zomerdijs 1990. Broedvogels van Noord-Holland. Uitg. Stichting Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland en Provinciaal Bestuur van Noord-Holland.

- Schlegel, H. 1853. Naamlijst der tot heden in de Nederlanden in den wilden staat waargenomen vogels. In: J. A. Herklots, *Bouwstoffen voor eene fauna van Nederland*. Leiden, 1853.
- Schierbeek, A. 1940. *Sepp-Nozeman, Nederlandsche vogelen 1770-1829*. Zestien reproducties in kleur naar de fraaiste voorbeelden met een inleiding van Dr. A. Schierbeek. Boucher, s' Gravenhage.
- Snouckaert van Schauburg, R.C.E.G.J. 1908. *Avifauna Neerlandica*. Leeuwarden.
- SOVON 1987. *Atlas van de Nederlandse Vogels*. Arnhem.
- Swart, A.N. 1968. *Vogels van Zeeburg en Diemerdijk*. Mededelingenblad KNNV Vogelwerkgroep Amsterdam 6e jrg. nr. 2, bijlage. Amsterdam, maart 1968.
- Teixeira, R.M. (red.) 1979. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels*. s' Graveland.
- Veenman, J. & A.J. Wiggelaar 1952. Waarnemingen over het broeden van *Porzana parva* (Scop.) in 1951. *Ardea* jrg. 40, afl. 1/2, p. 80-83.
- Vogelwerkgroep Avifauna West-Nederland 1981. *Randstad en Broedvogels*. Tilburg.
- Vogel, R.L. m.m.v. A.L. Pieters 1994. *Broedvogels van de Relatienotagebieden van Waterland-Oost in 1993*. SOVON-rapport 1994/06. SOVON, Beek-Ubbergen.
- Wickevoort Crommelin, J.P. van 1875. *Nouvelles ornithologiques sur la faune des Pays-Bas*. Archives Néerlandaises des Sciences Exactes et Naturelles, Tome X: 166-180.
- Wiggelaar, A.J. & J. Veenman 1960. *Botshol. Een inventarisatie van de vogelwereld*. Amsterdam.
- Wissen, B. van (red.) 1995. *Dodo *Raphus cucullatus* (*Didus ineptus*)*. Amsterdam.
- Wolfskeel, D.W. 1988. *Zeldzame ganzen in Nederland*. Ecoverslag nr. 11. Uitg. Vogelwerkgroep Tringa, Schagen.
- Wolfskeel, D.W. 1989. *Veranderingen in de Nederlandse avifauna*. Ecoverslag 13. Uitg. Vogelwerkgroep Tringa, Schagen.
- Wolfskeel, D.W. & R. Brouwer 1990. *Ganzen in Noord-Holland*. Ecoverslag nr. 14. Uitg. Vogelwerkgroep Tringa, Schagen.
- Van Ijzendoorn, E.J., J. van der Laan & CDNA 1995. *Herziening Nederlandse Avifaunistische Lijst 1800-1980: Tweede Fase*. Nog te publiceren manuscript, 1995. Archief VWGA.
- Zomerdijk, P.J., Chr. van Orden, K. Zwart, W. Verkerk, B. Muusers, H.E. Fabritius & C. de Vries 1971. *Broedvogels van Noord-Holland Noord*. Uitg. J. Heijnis Tsz., Zaandijk.

ZIE VERDER DE VERWIJZINGEN IN DE TEKST.

Gebruikte afkortingen

ACA:

Avifauna Commissie Amsterdam (1984-1986).

CNA:

Commissie voor de Nederlandse Avifauna (1957-1974/1975).

CDNA:

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (sedert 1974/1976).

HANDBOOK / BWP:

Handbook of the Birds of Europe, The Middle East and North Africa. The Birds of the Western Palearctic. Vol. I-IX (1977-1994).

JRBER. C.N.V.:

Jaarbericht Club Nederlandsche Vogelkundigen.

Med.bl. KNNV VVGA: Mededeelingenblad van de K.N.N.V. Vogelwerkgroep Amsterdam (1963-1980).

MED. CENTR. INST.: Mededeelingen van het Centraal Instituut voor Floristisch en Faunistisch onderzoek in Groot-Amsterdam. Uitgave Nederl. Natuurhistorische Vereniging afdeling Amsterdam (1942-1951).

NLM:

Notes from the Leyden Museum.

NNM LEIDEN:

Nationaal Natuurhistorisch Museum te Leiden.

TJDSCHR. NED. DIERK. VER.:

Tijdschrift der Nederlandsche Dierkundige Vereniging.

VERSL. & MED. N.O.V.:

Verslagen en Mededeelingen der Nederlandsche Ornithologische Vereniging.

ZMA:

Zoölogisch Museum Amsterdam.

@: afgewezen / niet aanvaard door de CDNA.

Dankwoord

Voor hun kritiek en commentaar op een concept van dit overzicht dank ik A.B. van den Berg, G. van Duin, L. Edelaar, C.J. Hazevoet, G.O. Keijl, S. Schoevaart, W.E.M. van der Schot en Prof. dr. K.H. Voous. Hun op- en aanmerkingen zijn in het bovenstaande verwerkt. Aanvullende informatie werd verkregen van R. Altenburg, J.J.M. Andriese, R.F.J. van Beusekom, O.W. Boers, A.G.M. Buhr, Dr. R.W.R.J. Dekker (NNM Leiden), R.M. van Dongen, A.H.V. Eggenhuizen, K.J. Eigenhuis, J.B. Groot, G.J. ter Haar, F.G.S.M. Hieselaar, Dr. L.B. Holthuis (NNM Leiden), R. van Kempen, mevr. L. Koning (Artis), C.H. de Kruijff, J. van der Laan, H.J. Lichtenbeld, P.J. Marcus, J. Odink, G.J. Oreel, J.E. den Ouden, mevr. T.G. Prins (ZMA), A. Ros (AID), C.S. Roselaar (ZMA), P. van Scheepen, R. Sjouken, mevr. A. Spoelder-Blekendaal, J. Taapken, F. Vogelzang, W. van der Waal, J. Walters en B. van Wissen (ZMA). E. van Gool, R. de Haas, G.O. Keijl (ZMA), Mevr. L.C. Kuiper-Brussen (Universiteitsbibliotheek Utrecht) en A.F. Nordheim (Artis) en B. van Wissen leverden enige unieke foto's, waarvoor eveneens hartelijk dank.

Ruud Vlek, Spuistraat 302, 1012 VX Amsterdam

Inleiding. Voorstel voor een nieuwe checklist en rode lijst van de vogels van 'Groot-Amsterdam'

Deze nieuwe checklist geeft een geactualiseerd overzicht van het voorkomen van wilde vogels in de regio Groot-Amsterdam. Het is bedoeld ter herziening, aanvulling en verbetering van de eerder in 1986 door Hazevoet en van der Waal gepubliceerde checklist (Gierzwaluw jrg. 24 nr. 4).

De gegevens in deze lijst betreffen de regionale status en het seizoensvoorkomen van vogels in het werkgebied van de Vogelwerkgroep Amsterdam, waarvan recentelijk nieuwe grenzen zijn vastgesteld. Het omvat daarmee een iets ruimer gebied dan dat waarop de checklist van 1986 betrekking had; namelijk het gebied ten westen begrensd door de Machineweg te Ruigoord tot aan het Noordzeekanaal en de Ringvaart vanaf Halfweg tot Oost-Schiphol; ten zuiden door de Bosrandweg in het Amsterdamse Bos, de Nesserlaan te Bovenkerk, de dijk van Polder de Ronde Hoep inclusief de Botshol, het Gein, de Gaasp, en de Vecht door Weesp en Muiden; en ten noorden het gebied van Waterland-Oost vanaf de vuurtoren van Marken en de Waterlandse Zeedijk, en ten oosten van de Broekervaart; en Amsterdam-Noord ten zuiden van de noordelijke Ringweg tot aan de Coentunnel.

De onderstaande lijst is nog door niemand nagekeken of geautoriseerd, en heeft daarom ook de bedoeling reacties, aanvullingen en verbeteringen te ontlokken. Dat geldt vooral met betrekking tot de aangegeven status-aanduiding en seizoenpresentie. In plaats van met symbolen is in deze lijst de status van vogelsoorten in onze regio woordelijk weergegeven, ook om mogelijke veranderingen daarin tot uitdrukking te brengen.

Overeenkomstig de checklist van 1986 is de presentie van soorten gedurende de seizoenen aangegeven in tabelvorm, waarbij

W = winter: december, januari en februari.	X = regelmatig in het betreffende seizoen.	zeer zeldzaam: 2-5x
V = voorjaar: maart, april en mei.	O = onregelmatig in het betreffende seizoen.*	zeldzaam: 6-20x
Z = zomer: juni, juli en augustus.	- = niet vastgesteld in het betreffende seizoen.	(zeer) schaars: 21-60x
N = najaar: september, oktober en november.	inc. br. = incidenteel broedvogel.	vastgesteld sedert 1800**

* N.B.: een X- of O-teken betekent uiteraard niet dat een soort in alle maanden van het betreffende seizoen is vastgesteld.

** Opgaven van het aantal waarnemingen betreffen gedocumenteerde gevallen in waarnemingsrubrieken en andere bronnen.

De meeste van de met X- en O-symbolen aangegeven seizoengegevens zijn met enige correcties ontleend aan de oude checklist van 1986. Ze steunen echter op een groter waarnemingsbestand dan die van de oude checklist, die opgesteld was op basis van een waarnemingenregister over de jaren 1963-1984. In de vierde kolom worden opmerkelijke gegevens over de verschillende soorten kort samengevat, waar onder historische broed- of trekgegevens en uiterste verschijningsdata. Van een groot aantal zomer- en wintervogels en doortrekkers worden de eerste en laatste waarnemingsdata in de regio vermeld, ook van schaarse soorten. Enige daarvan behoren tot de vroegste en laatste van Nederland (bijv. in het geval van Gierzwaluw, Boeren- en Huiszwaluw). Sommige van deze verschijningsdata kunnen echter vermoedelijk nog wel wat scherper

gesteld worden. Omdat enkele van deze broed- en fenologiegegevens zonder exacte datering in de literatuur vermeld zijn, is dat aangegeven met aanduidingen als <'68 (= ontleend aan Frieswijk, De vogelwereld van het Amsterdamse Bos, 1968), <'77 (= Teixeira, SOVON-Broedvogelatlas 1979), <'81 (= Randstad en Broedvogels, 1981), <'83 (= SOVON-atlas 1987, met gegevens over 1979-83) en <1990 (= Ruitenbeek et al., Broedvogels van Noord-Holland 1990).

Met sterretjes* zijn broedvogelsoorten aangegeven die vermeld staan op de Rode lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland (1994), opgesteld door Osieck & Hustings voor Vogelbescherming Nederland. Op deze nationale Rode lijst worden 34 soorten broedvogels genoemd die landelijk bedreigd zijn en in onze regio broeden of gebroed hebben. Eerder besprak Menno Huizinga de status in onze regio van broedvogelsoorten genoemd op de eerste Rode lijst van Vogelbescherming (E.R. Osieck, Bedreigde en karakteristieke vogels in Nederland, 1986; Huizinga in Gierzwaluw jrg. 25, 1987 nrs. 1 en 2). Omdat aan de hand van de nationale Rode lijst helaas nog niet alle in de regio bedreigde broedvogelsoorten zijn genoemd, lijkt het nodig een eigen regionale Rode lijst op te stellen, waarbij de nationale Rode lijst met regionaal bedreigde soorten wordt aangevuld. Tabel 3 bevat daartoe in kolom 5 voorstellen met betrekking tot speciale 'Groot-Amsterdamse aandachtsoorten' (vgl. ook R.M. Bekker, Lijst van Amsterdamse aandachtsoorten, eerste concept 1992). Waarschijnlijk is het daarnaast nodig te komen tot een lijst van winter- en trekvogels, die in onze regio speciale bescherming verdienen (bijv. alle soorten wilde ganzen, Kleine Zwaan, Lepelaar e.d.). Volgend najaar wordt een door Vogelbescherming Nederland bepleit jachtverbod van kracht op acht onschadelijke trekvogels, dat dan ook in Groot-Amsterdam en op stadsdeelniveau geïmplementeerd en op naleving gecontroleerd dient te worden. Het gaat hierbij om Wintertaling, Pijlstaart, Slob-, Tafel-, Kuif- en Toppereend, Watersnip en Houtsnip. En natuurlijk zou dit jachtverbod zich ten minste ook dienen uit te strekken tot nu nog bejaagde Rode lijst-soorten, zoals de Patrijs.

Tabel 3. Voorstel voor een regionale Rode Lijst van bedreigde broedvogels in de regio Groot-Amsterdam.

17 regelmatige broedvogels:		8 onregelmatige broedvogels:	9 incidentele & voormalige broedvogels:	Groot-Amsterdamse aandachtsoorten:
Dodaars	Watersnip	Porseleinhoen	Georde Fuut	Grauwe Gans
Roerdomp	Grutto	Velduil	Woudaapje	Kleine Plevier
Zomertaling	Tureluur	Kerkuil	Purperreiger	Gierzwaluw
Krooneend	Visdief	Ijsvogel	Ooievaar	Veldleeuwerik
Patrijs	Zwarte Stern	Groene Specht	Strandplevier	Huiszwaluw
Kluut	Steenuil	Oeverzwaluw	Kuifleeuwerik	Gele Kwikstaart
Bontbekplevier	Snor	Paapje	Tapuit	Zwarte Roodstaart
Kemphaan	Rietzanger	Roodborsttapuit	Grauwe Klauwier	Buidelmees
	Grote Karekiet		Geelgors	Roek

De eerste vier kolommen zijn ontleend aan de Rode lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland (Osieck & Hustings 1994). De vijfde kolom is een aanvullende selectie van vogelsoorten in de regio Groot-Amsterdam die speciale aandacht verdienen.

Om onze checklist van wilde vogels in Groot-Amsterdam zuiver te houden is een aangesel toegevoegd met van oorsprong niet-wilde vogels, waarvan sommige ook tot onze grootstedelijke avifauna zijn gaan behoren. Ook op vogelgebied is Amsterdam een multiculturele stad en zijn nieuwkomers in principe welkom (vgl. Vogels 1993, 1: 20-22). Gezien het feit dat enkele van deze soorten inmiddels levensvatbare populaties hebben gevormd is het documenteren van deze exoten ook regionaal-avifaunistisch van belang. Daarnaast geeft het een indruk van de bij particulieren in gevangenschap gehouden vogelbevolking van onze stad.

De soorten zijn genummerd en voorzien van hokjes, waarop men kan aankruisen of men de betreffende soort in de eigen regio heeft gezien. Daarmee is deze lijst tevens een enquête: hoeveel van de hier opgevoerde soorten hebben we zelf in de eigen leefomgeving waargenomen? Gaarne verneemt het VVGA-archief ieders regionale score.

Alles overziend maakt deze lijst weer eens duidelijk dat Groot-Amsterdam een zeer bijzondere vogelwereld heeft; en dit niet alleen wat betreft de reeks van opmerkelijke zeldzaamheden, maar ook wat betreft populaties van gewone soorten (bijv. Blauwe Reiger, Grutto, Visdief, Bosuil, Gierzwaluw, Boeren- en Huiszwaluw).

Deze lijst is afgesloten eind november 1995.

Ruud Vlek

Kuilfleeuwerik, 28 juni 1942 bij nest aan de Hoofdweg, Amsterdam-West (foto: J.G.S. Overmaat, uit Voous' Atlas van de Europese vogels 1960: 185; vgl. Ardea 32: 135 & pl. VII, Limosa 66: 145-152). Dit was in 1943 historisch de allereerste gepubliceerde foto van een Kuilfleeuwerik in Nederland.

Checklist van de vogels van 'Groot-Amsterdam', 1995

VOLLEDIGE LIJST VAN IN EN OM AMSTERDAM VASTGESTELDE VOGELSOORTEN

Deze lijst is in het bijzonder mede te danken en daarom ook opgedragen aan de vier allerbeste studenten van onze regionale avifauna:

Jacobina (Bien) H.U. van Drooge, erelid van de Vogelwerkgroep Amsterdam,
Johan J. Frieswijk, Aart N. Swart † en Jacob Walters.

	status:	seizoenpresentie:				opmerkingen en bronnen:
		W	V	Z	N	
☐ 1. Roodkeelduiker	schaarse wintergast	○	○	○	○	1 zomergeval: 8 juni 1936
☐ 2. Parelduiker	zeldzame wintergast: 19x	○	○	-	○	uiterste data: 16-11-1941, 23-5-'92
☐ 3. Ijsduiker	zeer zeldzaam: 5x	○	○	-	-	uiterste data: 2-12-1973, 3-3-1957
☐ 4. Dodaars*	jaar- en broedvogel	X	X	X	X	max. 15 p. in jaren zeventig
☐ 5. Fuut	jaar- en broedvogel	X	X	X	X	vgl. Vogeljaar 32(2) en 33(6)
☐ 6. Roodhalsfuut	vrij schaarse doortrekker	X	○	○	○	broedgeval? 1981 (Graspieper 2, 4)
☐ 7. Kuifduiker	vr.schaarse doortrekker: 66x	X	○	○	X	2 zomergevallen 1898 en 1957
☐ 8. Geoorde Fuut*†	doortrekker, >100x	X	○	○	X	broedde mog. 1941, '49, '64 (2), '65
☐ 9. Noordse Stormvogel	zeer zeldzaam: 5x	○	-	-	○	1898, 1914, '62, '64, '95, sept.-jan.
☐ 10. Stormvogeltje	zeer zeldzaam: 2-3x	-	-	-	○	≤1797, 17-10-1881, 23-10-1947
☐ 11. Vaal Stormvogeltje	zeldzaam: 6-11x	-	-	-	○	vgl. Voous, Ardea 36: 265-268
☐ 12. Jan van Gent	zeldzame stormgast: 13-17x	○	○	○	○	10x najaar, 5x dec-apr., 2x juni-juli
☐ 13. Aalscholver	jaarvogel, recent broedvogel	X	X	X	X	broedvogel Artis, Botshol
☐ Grote Aalscholver	dwaalgast: 1x	○	-	-	-	vondst: 30 dec. 1854 op het IJ
☐ 14. Kuifaalscholver	z. zeldzame wintergast: 5-6x	○	○	-	○	1939, '65, '79, '86, '87, okt.-mrt.
☐ 15. Roerdomp*	onregelmatige broedvogel, 3-7 p.	X	X	X	X	totaal 10 versch. broedplaatsen
☐ 16. Woudaapje*†	voormalig broedvogel	-	○	○	○	broedde op 4 broedplaatsen
☐ 17. Kwak	z. schaarse doortrekker: <30x	-	○	○	○	vrijvliegende broedende ex. in Artis
☐ 18. Ralreiger	zeer zeldzaam: 2-3x	-	○	○	-	aug. 1903, 1941?, mei/juli 1943
☐ 19. Koereiger	zeldzaam: 12x	○	○	○	○	uiterste data: 1-5-1988, 1-1-1989
☐ 20. Kleine Zilverreiger	zeldzaam: 7-9x	○	-	○	○	uiterste data: 22-5-1982, 3-10-1965
☐ 21. Grote Zilverreiger	zeer zeldzaam: ± 4x	-	○	○	○	30-9-1982, 30-3-'87, 14-11-1988
☐ 22. Blauwe Reiger	broed- en jaarvogel	X	X	X	X	1910 2 p., nu 16 broedplaatsen
☐ 23. Purperreiger*†	voormalig broedvogel, †>'86	○	X	X	○	uiterste data: 26-3-1945, 7-12-1927
☐ 24. Zwarte Ooievaar	zeldzaam: 12-13 x	-	○	○	○	5x april-mei, 7-8x juli-sept.
☐ 25. Ooievaar*†	vrij schaarse doortrekker	○	○	○	○	laatste nest Amstelveen 1933
☐ 26. Zwarte Ibis	zeldzaam: 6-8x	○	-	○	○	uiterste data: 5-6-1971, 9-12-1979
☐ 27. Lepelaar	zomervogel	○	X	X	X	200 A'-West juli '28; 4 x jan., 1 x dec.
☐ 28. Knobbelzwaan	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	al 40 p. eind jaren 60 in Waterland
☐ 29. Kleine Zwaan	doortrekker en wintergast	X	○	-	X	uiterste data: 21-9-1975, 11-5-'74
☐ 30. Wilde Zwaan	wintergast	X	○	○	○	uiterste data: 20-8-1983, 9-4-'83
☐ 31. Toendrarietgans	doortrekker en wintergast	X	X	-	X	m.n. Waterland en Ronde Hoep
☐ Taigarietgans	vrij zeldzame wintergast, 6x	○	-	-	-	jan. 1979; febr. 1986, '87, '91, '92
☐ 32. Kleine Rietgans	doortrekker en wintergast	○	○	-	○	uiterste data: 3-10-1990, 23-4-1994
☐ 33. Kogans	doortrekker en wintergast	X	X	○	X	max. 6000 febr. 1989 Waterland
☐ 34. Grauwe Gans	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	2 p. 1988 bij Uitsdam, 44 p. 1993
☐ 35. Sneeuwvangans	zeldzaam: 7x	○	-	-	-	uiterste data: 15-12-1899, 26-2-'19
☐ 36. Canadese Gans	schaarse doortrekker: ±30x	○	○	○	○	wrgn. sedert 1979; br.poging 1994
☐ 37. Brandgans	doortrekker en wintergast	X	X	○	○	uiterste data: 4-9-1982, 12-5-1962
☐ 38. Rotgans	doortrekker, schaarse wintergast	○	○	-	X	uiterste data: 23-9-1983, 14-5-'78
☐ 39. Roodhalsvangans	zeldzaam: 6-8x	○	○	-	○	w.o. een vondst, 12 nov. 1960
☐ 40. Casarca	doortrekker en jaarvogel	○	○	○	○	m.n. in aug.-sept.; escape broedt
☐ 41. Bergeend	jaarvogel	X	X	X	X	broedvogel Waterland (Gierzw. 31, 4)
☐ 42. Smient	talrijke wintergast, broedvogel	X	X	○	X	onr. broedvogel: 2 p. Waterland '93
☐ 43. Krakeend	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	1e broedp. 1960/1961, nu >100 p.
☐ 44. Wintertaling	zeldzame broedvogel	X	X	X	X	5 p. Waterland-Oost 1993 (SOVON)
☐ 45. Wilde Eend	broed- en jaarvogel	X	X	X	X	ook met pulli in grachten A'centrum
☐ 46. Pijlstaart	incidenteel broedvogel, 2-6x	X	X	X	X	broedde 1971 A'West, ± '75 Badh.dorp
☐ 47. Zomertaling*	zeer schaarse broedvogel	○	X	X	X	uiterste data: 24-2-1980, nov. <'68
☐ 48. Slobeend	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	64 p. Waterland-Oost 1993
☐ 49. Krooneend*	zeldzame onr. broedvogel	○	X	X	X	broedt in Botshol ≥1942, Waterland

	status:	seizoenpresentie:				opmerkingen en bronnen:	
		W	V	Z	N		
☐ 50.	Tafeleend	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	3 p. Waterland-Oost 1993
☐ 51.	Witoogeed†	voormalig doortrekker †>'87	O	O	O	O	broedvogel Botshol 1943-1983
☐ 52.	Kuifeend	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	1e broedgeval 1927 polder IJdoorn
☐ 53.	Toppereend	doortrekker, wintergast	X	X	O	X	uiterste data: 8-7-1942, 23-5-1942
☐ 54.	Eidereend	schaarse zwerfvogel	O	O	O	O	6 zomergevallen; 1x Groenburgwal
☐ 55.	Ijseend	schaarse wintergast, <50x	O	O	-	O	uiterste data: 30-9-1981, 22-4-1856
☐ 56.	Zwarte Zeeëend	schaarse wintergast	O	O	O	O	augustus-mei (SOVON 1987)
☐ 57.	Grote Zeeëend	schaarse doortrekker, <60x	O	O	O	O	half okt.-eind april, en 2-6-1963
☐ 58.	Brilduiker	doortrekker, wintergast	X	X	O	X	8 zomerwrv. '79-'83 (SOVON 1987)
☐ 59.	Nonnetje	doortrekker, wintergast	X	X	O	X	late data: 29-5-1939, 14-6-1939
☐ 60.	Middelste Zaagbek	doortrekker, wintergast	X	O	O	O	uiterste data: 16-8-1984, 1x mei <'83
☐ 61.	Grote Zaagbek	doortrekker, wintergast	X	X	O	X	6x mei, 4x juni, 2x juli, 2x aug.
☐ 62.	Witkopeend	zeer zeldzaam: 4x	O	O	-	O	1874, 1956, 1965, 1985, nov.-mrt.
☐ 63.	Wespendief	doortrekker	-	O	O	O	uiterste data: 19-4-1976, 26-10-'83
☐ 64.	Zwarte Wouw	z. schaarse doortrekker, 25x	-	O	O	O	uiterste data: 6-3-1964, 27-9-1957
☐ 65.	Rode Wouw	schaarse doortrekker, <60x	O	O	O	O	uiterste data: 8-1-1974, 18-11-1989
☐ 66.	Zeearend	zeldzame doortrekker: 9-13x	O	-	-	O	uiterste data: 21-9-1973, 18-4-1974
☐ 67.	Vale Gier	dwaalgast: 1x (herintroduce)	-	O	-	-	28 april - 3 mei 1993 bij Durgerdam
☐ 68.	Bruine Kiekendief	broedvogel in klein aantal	O	X	X	X	± 10 p. jaren '80, toename >15p.
☐ 69.	Blauwe Kiekendief	doortrekker en wintergast	X	X	O	X	max. op 2 slaappleatsen: 10 en 12
☐ 70.	Grauwe Kiekendief	z. schaarse doortrekker: <40x	-	O	O	O	uiterste data: 20-3-1988, 17-11-'74
☐ 71.	Havik	zeldzame broedvogel	O	O	O	O	broedvogel sedert 1986, 5-7 p.
☐ 72.	Sperwer	jaar- en broedvogel	X	X	O	X	max. 12 p. 1995
☐ 73.	Buizerd	jaar- en broedvogel	X	X	X	X	broedvogel > ±1990, <10 p. 1995
☐ 74.	Arendbuizerd	dwaalgast: 1x	O	-	-	-	vondst 12 december 1905
☐ 75.	Ruigpootbuizerd	doortrekker, wintergast	O	O	-	O	uiterste data: 22-10-1983, 15-5-'83
☐ 76.	Visarend	vr. schaarse doortrekker: <70x	O	O	O	O	uiterste data: 31-1-1966, 2-11-1963
☐ 77.	Torenavalk	jaar- en broedvogel	X	X	X	X	± 80 p. <1980, o.m. Westerkerk
☐ 78.	Roodpootvalk	z. schaarse doortrekker, 21x	O	O	O	O	uiterste data: 18-1-1970, 27-9-1981
☐ 79.	Smelleken	doortrekker en wintergast	X	X	O	X	1x juni en 3x juli-waariemingen
☐ 80.	Boomvalk	zomervogel, broedvogel	-	X	X	X	uiterste data: 5-3-1960, 11-11-1976
☐ 81.	Slechtvalk	vrij schaarse doortrekker	O	O	O	O	3x mei, 2x juni, 4x juli
☐ 82.	Patrijs*	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	alleen nog goede stand op Schiphol
☐ 83.	Kwartel	incidenteel broedvogel	-	O	O	O	broedde 1970; extr.data: 13-5, 3-12
☐ 84.	Waterral	zeldzame broedvogel	X	X	X	X	16 p. jaren '70, excl. Waterland: 4p.
☐ 85.	Porseleinhoen*	onregelmatig broedvogel	-	X	O	O	broedde 1944, '64-'65, '68, '77, '92
☐ 86.	Klein Waterhoen	zeldzaam (<10), inc. broedvogel	-	O	O	O	broedde Botshol 1951, Nieuwe Meer?
☐ 87.	Kleinst Waterhoen	zeldzaam (13x), inc. broedvogel	-	-	O	O	broedde 1964, 1965, 1971 Bijlmer
☐ 88.	Kwartelkoning	doortrekker, inc. broedvogel?	O	O	O	O	uit. data: 9-2-'76, 2-4-'44, 4-12-'44
☐ 89.	Waterhoen	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	30 p. Waterland '93; in parken etc.
☐ 90.	Meerkoet	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	175 p. Waterland-Oost 1993
☐ 91.	Kraanvogel	schaarse doortrekker, 46x	O	O	O	O	uiterste data: 25-1-1972, 16-12-'72
☐ 92.	Grote Trap	zeldzame wintergast: 3-6x	O	O	-	O	uiterste data: 21-11-1917, 10-3-'82
☐ 93.	Scholekster	jaarvogel, broedvogel	O	X	X	X	16.5 p./100ha Waterland-O. 1993
☐ 94.	Steltkluut	z. schaarse doortrekker, 22x	-	O	O	O	nest 1966; uiterste data: 7-5, 29-9
☐ 95.	Kluut*	zomervogel, broedvogel	O	X	X	X	>70 p. jaren '70, sterke afname
☐ 96.	Griël	zeer zeldzaam: 2-3x	-	O	-	-	25 april 1937, 27 april 1968
☐ 97.	Steppevorkstaartplevier	dwaalgast: 1x	-	O	-	-	27 mei 1958 Parnassusweg
☐ 98.	Kleine Plevier	zomervogel, broedvogel	-	X	X	O	uiterste data: 5-1-1967, 23-10-1955
☐ 99.	Bontbekplevier*	zomervogel, broedvogel	O	X	X	X	uiterste data: 6-2-1988, 1-12-1962
☐ 100.	Strandplevier*†	voormalig broedvogel (†'87)	-	O	O	O	uiterste data: 22-3-1984, 14-12-'30
☐ 101.	Morinelplevier	zeldzame doortrekker: 7x	-	O	O	O	uiterste data: 4-5-1992, 20-9-'64
☐ 102.	Goudplevier	doortrekker en wintergast	X	X	X	X	6x in juni '79-'83 (SOVON 1987)
☐ 103.	Zilverplevier	doortrekker	O	X	O	X	laatste datum: 28-11-1973, 2x jan.
☐ 104.	Steppekievit	dwaalgast: 1x	-	O	-	-	1 mei 1968 Kalfjeslaan
☐ 105.	Kievit	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	tot 11 p./km2 (Avif.V.Ned 1981)
☐ 106.	Kanoetstrandloper	schaarse doortrekker: 43x	O	O	O	O	augustus-november, maart-juni
☐ 107.	Drieteenstrandloper	z. schaarse doortrekker: 25x	O	O	O	O	uiterste data: 22-7-1963, 25-5-1965
☐ 108.	Kleine Strandloper	doortrekker	-	O	X	O	uiterste data: 19-4-1970, 19-11-'35
☐ 109.	Temmincks Strandloper	doortrekker	-	O	O	O	uiterste data: 30-4-1965, 20-10-'83
☐ 110.	Gestreepte Strandloper	zeer zeldzaam: 3-4x	-	O	O	O	1969, '74, '75, '76, 20 mei - 5 okt.
☐ 111.	Krombekstrandloper	doortrekker	-	O	O	O	uiterste data: 31-3-1980, 12-11-'55
☐ 112.	Paarse Strandloper	zeer zeldzaam: 5x	-	O	O	O	uiterste data: 25-8-1963, apr. <'83
☐ 113.	Bonte Strandloper	doortrekker	O	X	X	X	uiterste data: 15-7-1976, 1-6-1971
	Kleine Bonte Strandloper	doortrekker	?	X	X	X	6 vondsten 20 maart 1886 (Koller)

	status:	seizoenpresentie:				opmerkingen en bronnen:
		W	V	Z	N	
☐ 114. Breedbekstrandloper	zeer zeldzaam: 1-2x	-	0	0	-	22 mei 1966, 8 augustus 1982 @
☐ 115. Blonde Ruiters	dwaalgast: 1x	-	-	-	0	12 nov. 1955 Haagse en Sloteweg
☐ 116. Kempphaan*	broedvogel, doortrekker	0	X	X	X	16 p. Waterland-Oost 1993
☐ 117. Bokje	doortrekker	0	0	0	0	uiterste data: 22-7-1948, 13-5-1980
☐ 118. Watersnip*	doortrekker, broedvogel	X	X	X	X	max. 90 p., <1970/<1980
☐ 119. Poelsnip	zeldzame doortrekker: ±20x	0	-	0	0	uiterste data: 11-7-1939, 13-1-1968
☐ 120. Houtsnip	jaarvogel, inc. broedvogel	X	X	0	X	broedvogel A'damse Bos 1966, '67
☐ 121. Grutto*	broedvogel	0	X	X	0	uiterste data: 13-2-1992, 6-11-'82
IJslandse Grutto	schaarse doortrekker	-	0	-	?	uiterste data: 20-3 tot 27-4, (nov.?)
☐ 122. Rosse Grutto	vrij schaarse doortrekker	?	0	0	0	uiterste data: 8-3-1982, 30-10-'66
☐ 123. Regenwulp	doortrekker	-	X	X	X	uit. data: mrt. <'83, 9-10-1977
☐ 124. Wulp	jaarvogel, inc. broedend	X	X	X	X	max. 600 19 sept. 1948 Rothoek
☐ 125. Zwarte Ruiters	doortrekker	0	X	X	X	zeer schaarse wintergast
☐ 126. Tureluur*	zomervogel, broedvogel	-	X	X	0	max. 24 p./km2 Waterland
IJslandse Tureluur	doortrekker en wintergast	0	?	0	X	vondsten in ZMA? (cf Ard. 64: 253)
☐ 127. Poelruiter	zeldzame zomergast: ±10x	-	0	0	0	uiterste data: 11-4-1981, 1-11-1983
☐ 128. Groenpootruiter	doortrekker	0	X	X	X	winterdata: 26-12-1969, 11-1-1989
☐ 129. Witgatje	doortrekker en wintergast	0	X	X	X	onregelmatig overwinteraar
☐ 130. Bosruiter	doortrekker	-	X	X	X	uiterste data: 17-4-1961, 21-10-'62
☐ 131. Oeverloper	doortrekker, wintergast	0	X	X	X	zeldzame wintergast (>8x?)
☐ 132. Amerikaanse Oeverloper	dwaalgast: 1x	-	-	0	-	23-28? augustus 1980 Diemerpolder
☐ 133. Steenloper	schaarse doortrekker: <60x	0	0	0	0	alle maanden, uitgez. maart
☐ 134. Grauwe Franjepoot	schaarse doortrekker: <40x	-	0	0	0	uiterste data: 30-4-1965, 18-11-'67
☐ 135. Rosse Franjepoot	zeer zeldzaam: 4-5x	0	-	-	0	uiterste data: 28-9-93, 5-12-1872
☐ 136. Middelste Jager	zeldzame doortrekker: 10x	-	-	0	0	uiterste data: 1-6-1975, 14-11-1982
☐ 137. Kleine Jager	schaarse doortrekker: 30x	-	0	0	0	uiterste data: 20-5-1970, 14-11-'76
☐ 138. Kleinste Jager	zeldzame doortrekker: 6x	-	-	0	0	uiterste data: 17-8-'85, 23-10-1873
☐ 139. Grote Jager	zeer zeldzaam: 5x	0	-	0	0	uiterste data: 26-8-1995, jan. 1979
☐ 140. Zwartkopmeeuw	doortrekker, inc. broedvogel	0	0	0	0	>21x; 2 p. broedend 1983 Mobil
☐ 141. Dwergmeeuw	doortrekker en wintergast	0	0	0	0	zeer schaarse wintergast
☐ 142. Kokmeeuw	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	6 kolonies; 1000 p. IJdoorn <1930
☐ 143. Stormmeeuw	jaarvogel, onr. broedvogel	X	X	X	X	inc. broedgevallen sinds jaren '70
☐ 144. Kleine Mantelmeeuw	doortrekker en wintergast	0	X	X	X	subspecifieke presentie probleem
Noorse vorm <i>L. f. intermedius</i>	jaarvogel, broedvogel (<?)	0	X	X	X	broedt A'West & Holendrecht ≥1993
Baltische Kl. Mantelmeeuw <i>L. fuscus fuscus</i>	z. zeldzaam: 1-2x	0	?	-	-	28-12-1930, 21--28-1-1946?
☐ 145. Geelpootmeeuw	zeldzaam: 5-10x (michahellis?)	?	-	0	0	febr. 1940, jan. '65, 8x 1985-'90
☐ 146. Zilvermeeuw	jaarvogel, inc. broedvogel	X	X	X	X	broedt W. Havengebied ≥jaren '70
Scand. vorm <i>L.a. argentatus</i>	wintergast	0	?	-	?	2 vondsten jan. 1945 (Lim. 18: 82)
<i>Larus argentatus omissus</i>	zeldzame wintergast (5x?)	?	-	-	?	ringvondst 1-5-1971 Naardermeer
☐ 147. Kleine Burgemeester	zeldzaam: 6x	0	0	-	-	uiterste data: 6-12-1983, 1-5-1967
☐ 148. Grote Burgemeester	schaarse wintergast: ±25x	0	0	-	0	uiterste data: 25-10-1959, mei 1941
☐ 149. Grote Mantelmeeuw	jaarvogel, wintergast	X	X	X	X	in nazomer in zuidelijk Markermeer
☐ 150. Drieteenmeeuw	schaarse doortrekker: <30x	0	0	0	0	vondst 3 juli 1980 (Lim. 54: 65-66)
☐ 151. Lachstern	z. schaarse doortrekker: ±25x	-	0	0	0	uiterste data: 2-5-1967, 2-9-1975
☐ 152. Reuzenstern	zeldzame doortrekker: 15x	-	-	0	0	uiterste data: 5-7-1976, 17-9-1982
☐ 153. Grote Stern	schaarse doortrekker: <40x	-	0	0	0	uiterste data: 30-4-1963, 5-10-'79
☐ 154. Visdief*	zomergast, broedvogel	-	X	X	X	max. 800 p. Nieuwe Meer 1990
☐ 155. Noordse Stern	zeldzame doortrekker: 20x	-	0	0	0	uiterste data: 28-4-1982, 23-10-'63
☐ 156. Dwergstern	z. schaarse doortrekker: 25x	-	0	0	0	uiterste data: 2-5-1953, 11-10-1988
☐ 157. Witwangstern	zeldzame doortrekker: 12x	-	0	0	-	broedpoging van 7 p. in 1965
☐ 158. Zwarte Stern*	zomergast, broedvogel	-	X	X	0	uiterste data: 13-4-1945, 12-11-'77
☐ 159. Witvleugelstern	z. schaarse doortrekker: 24x	-	0	0	0	uiterste data: 22-5-1960, 15-9-1985
☐ 160. Zeekoet	zeldzaam: 7-8x	0	-	-	0	uiterste data: 13-11-1911, 12-2-'62
☐ 161. Kleine Alk	zeldzaam: 7x	0	-	-	0	uiterste data: 10-11-1990, 31-1-'83
☐ 162. Steppehoen	dwaalgast: 1x	0	-	-	-	24 december 1964 Nieuwe Meer
☐ 163. Holenduif	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	broedde 1924 Artis, 1946 A'Bos
☐ 164. Houtduif	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	10-100 p./km2 in stedelijk gebied
☐ 165. Turkse Tortel	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	1 e broedgevallen 1963, 1966
☐ 166. Tortelduif	zomervogel, broedvogel	-	X	X	X	uiterste data: 5-4-'88, 3x okt. <'83?
☐ 167. Koekoek	zomervogel, broedvogel	-	X	X	X	uiterste data: 3-4-'89, 10-11-1915
☐ 168. Kerkuil*†	onregelmatig broedvogel	0	0	0	0	broedgeval Oude Kerk 1596; 1974†
☐ 169. Sneeuwuil	zeer zeldzaam: 1-6x	0	-	-	-	vondst december 1806 in A'dam
☐ 170. Steenuil*	zeldzame broedvogel	X	X	X	X	±15 p. jaren '70, ±11 p. jaren '90
☐ 171. Bosuil	schaarse broedvogel	X	X	X	X	19-25 p. A'damse Bos (1980-1990)
☐ 172. Ransuil	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	ten minste 37 p. jaren zeventig

	status:	seizoenpresentie:	opmerkingen en bronnen:			
			W	V	Z	N
☐ 173. Velduil*	doortrekker, inc. broedvogel	○ ○ ○ ○	broedde 1965, <1966, 1971, (≥'90)			
☐ 174. Nachtzwaluw	zeldzaam: 10x	- ○ ○ ○	uiterste data: 25-4-1971, 2-10-1952			
☐ 175. Gierzwaluw	zomervogel, broedvogel	○ X X ○	uiterste data: 24-3-1971, 18-12-'90			
☐ 176. IJsvogel*	doortrekker, onr. broedvogel	○ ○ ○ ○	br.<1914-'22, '53, '61, ±'75, ≥'93			
☐ 177. Bijeneter	zeer zeldzaam: 5x	- ○ - ○	uiterste data: 28-4-1952, 13-9-1994			
☐ 178. Hop	zeldzame doortrekker: 16x	? ○ ○ ○	overwinterde? 1957/58 Muiden			
☐ 179. Draaihals	schaarse doortrekker: 42x	- ○ ○ ○	uiterste data: 13-4-1993, 23-10-'85			
☐ 180. Groene Specht*	onregelmatig broedvogel	X X X X	broedde 1954 N.O.B, A'Bos 1994-'95			
☐ 181. Zwarte Specht	zeldzame doortrekker: ±10x	○ ○ - ○	4x mrt.-mei, 4-5x sept.-dec.			
☐ 182. Grote Bonte Specht	jaarvogel, broedvogel	X X X X	broedvogel van diverse parken.			
☐ 183. Kleine Bonte Specht	onregelmatig broedvogel	○ ○ ○ ○	br.vogel V'park 1944-'79?, A'Bos			
☐ 184. Kuifleeuwerik*†	voormalig broedvogel	X X X X	laatste broedgeval 1994 Reigersbos			
☐ 185. Boomleeuwerik	schaarse doortrekker: <50x	○ ○ ○ ○	uit. data: 10-9-'66, 18-4-'79, jun./aug.			
☐ 186. Veldleeuwerik	jaarvogel, broedvogel	X X X X	86 p. Waterland-Oost 1993			
☐ 187. Strandleeuwerik	sch. doortrekker en wtrgast	○ ○ - ○	uiterste data: 9-9-1966, 28-3-1965			
☐ 188. Oeverzwaluw*	onregelmatig broedvogel	- X X X	uiterste data: 30-3-1947, 7-10-1967			
☐ 189. Boerenzwaluw	zomervogel, broedvogel	○ X X X	uit. data: febr./mrt. 1894, 22-12-'26			
☐ 190. Roodstuitzwaluw	dwaalgast: 1x	- ○ - -	30 april - 1 mei 1992 Botshol			
☐ 191. Huiszwaluw	zomervogel, broedvogel	- X X X	400-500 p., laatste datum 26-11-'70			
☐ 192. Grote Pieper	zeldzame doortrekker: 9-10x	? - - ○	uiterste data: 5-9-1973, 14-11-1982			
☐ 193. Duinpieper	z. schaarse doortrekker: ≤30x	○ ○ ○ ○	uiterste data: 22-3-1982, 10-12-'83			
☐ 194. Boompieper	doortrekker, incid. broedend	- X X X	broedde A'damse Bos 1942, 1945			
☐ 195. Graspieper	jaarvogel, broedvogel	X X X X	35 p. Waterland-Oost 1993			
☐ 196. Roodkeelpieper	zeer zeldzaam: 2-3x	- ○ ○ ○	11-10-1969, 19-8-'72, 24-5-'80 @			
☐ 197. Waterpieper	doortrekker, wintergast	X ○ - X	uiterste data: 23-9-1981, 22-4-1984			
☐ 198. Oeverpieper	doortrekker en wintergast	○ ○ ○ X	half sept.-begin apr., en 12-6-1954			
☐ 199. Gele Kwikstaart	zomervogel, broedvogel	- X X X	uiterste data: 11-3-1961, 28-11-'53			
Engelse Gele Kwikstaart	zeldzame doortrekker: 13x	- ○ ○ ○	broedde 1959, 1964?, <1990?			
Noordse Gele Kwikstaart	schaarse doortrekker: <30x	- ○ - ○	uiterste data: 22-4-1967, 21-9-'83			
☐ 200. Grote Gele Kwikstaart	doortrekker en wintergast	○ ○ ○ X	uiterste data: 24-8-1977, - juni/juli?			
☐ 201. Witte Kwikstaart	broedvogel	○ X X X	vroegste datum: 7-1-1976 A'damse Bos			
Rouwkwikstaart	z. schaarse doortrekker: 24x	- ○ ○ -	uiterste data: 2-2-1953, 10-9-1992			
☐ 202. Pestvogel	doortrekker en wintergast	○ ○ - ○	uiterste data: 24-10-1965, 20-5-'64			
☐ 203. Waterspreeuw	zeldzame doortrekker: 7x	○ - ○ ○	uiterste data: 24-8-1984, 9-2-1970			
☐ 204. Winterkoning	jaarvogel, broedvogel	X X X X	niet br. in grachtentuinen (<1980)			
☐ 205. Heggemus	jaarvogel, broedvogel	X X X X	toename (vgl. Avif. W. Ned. 1981)			
☐ 206. Roodborst	jaarvogel, broedvogel	X X X X	niet br. in grachtentuinen (<1980)			
☐ 207. Noordse Nachtegaal	zeldzame doortrekker: 4-6x	- ○ ○ -	uiterste data: 7-5-1978, 12-6-1977			
☐ 208. Nachtegaal	zomervogel, broedvogel	- X X ○	uiterste data: 7-4-1967, 10-9-1966			
☐ 209. Blauwborst	onregelmatig? broedvogel	- ○ ○ ○	uiterste data: 4-3-'89/91, 24-9-1966			
Roodgesterde-Blauwborst	zeer zeldzaam: 1x	- - - ○	2-9-1966 Sloterdijk (Med.bl. 4, 4)			
☐ 210. Zwarte Roodstaart	zomervogel, broedvogel	○ X X X	uiterste data: 24-2-1982, 26-12-'80			
☐ 211. Gekraagde Roodstaart	onregelmatig broedvogel, †?	- X X X	broedde nog 1986 W. Havengebied			
☐ 212. Paapie*	incidenteel broedvogel, >8x?	- X X X	broedde 1943-47; ±'75, '87, '89, '94			
☐ 213. Roodborsttapuit*	incidenteel broedvogel, >6x?	○ ○ ○ ○	broedde 1934, '77-78, '80, '82, '94			
☐ 214. Tapuit*†	incidenteel broedvogel	- X X X	W.graafsmeer '40-45, A'Bos 1951			
Groenlandse Tapuit	zeldzame doortrekker	- ○ - ?	vondst 8 mei 1974 A'dam-centrum			
☐ 215. Belfijster	doortrekker	○ X ○ ○	uiterste data: 26-2-1933, 7-12-1971			
☐ 216. Merel *	jaarvogel, broedvogel	X X X X	talrijk in voorsteden, Vondelpark			
☐ 217. Vale Lijster	dwaalgast: 1x	- ○ - -	24-26 april 1977 A'damse Bos			
☐ 218. Kramsvogel	doortrekker en wintergast	X X ○ X	uiterste data: 8-7-1990, 21-5-1946			
☐ 219. Zanglijster	jaarvogel, broedvogel	X X X X	broedvogel A'dam-centrum			
Oostelijke Zanglijster	doortrekker en wintergast	○ - - X	11 okt. 1959 Zeeburg (Swart 1968)			
☐ 220. Koperwiek	doortrekker en wintergast	X X ? X	uiterste data: aug.<'83, 2-5-1976			
☐ 221. Grote Lijster	onr., schaarse broedvogel	○ X ○ X	broedde 1937 Artis, >1950 A'Bos			
☐ 222. Sprinkhaanzanger	zomervogel, broedvogel	- X X ○?	uiterste data: 4-4-1990, sept.<'83			
☐ 223. Snor*	zomervogel, broedvogel	- X X ○	uiterste data: 30-3-1968, 1-10-1959			
☐ 224. Waterrietzanger	zeldzame doortrekker: ±16x	- ○ ○ ○	uiterste data: 18-4-1943, 14-9-1975			
☐ 225. Rietzanger*	zomervogel, broedvogel	- X X X	uit. data: 29-3-1981/'93, 3-10-1980			
☐ 226. Bosrietzanger	zomervogel, broedvogel	- X X ○	uiterste data: 26-4-1990, 13-10-'65			
☐ 227. Kleine Karekiet	zomervogel, broedvogel	- X X X	uiterste data: 13-4-1990, 21-10-'85			
☐ 228. Grote Karekiet*	zeldzame (onr.?) broedvogel	- ○ ○ ○	5 p. Waterland 1993, 25 p. in 1968			
☐ 229. Spotvogel	zomervogel, broedvogel	- X X ○	uiterste data: 29-4-'61/87, 8-9-1963			
☐ 230. Orpheusspotvogel	dwaalgast: 1x	- - ○ -	vondst 19 juni 1980 bij Beatrixpark			
☐ 231. Baardgrasmus	dwaalgast: 1x	- ○ - -	24-27 mei 1948 Volewijkspark			

	status:	seizoenpresentie:				opmerkingen en bronnen:
		W	V	Z	N	
☐ 232. Kleine Zwartkop	dwaalgast: 1x	O	-	-	-	overwinterde dec. 1980 - febr. 1981
☐ 233. Sperwergrasmus	zeer zeldzaam: 1-2x	-	-	O	-	5 augustus 1981 Vijfhoek, Diemen
☐ 234. Braamsluiper	zomervogel, broedvogel	-	X	X	X	uiterste data: 12-4-'65/89, 23-10-'76
☐ 235. Grasmus	zomervogel, broedvogel	-	X	X	X	uiterste data: 13-4-1959, 25-9-1966
☐ 236. Tuinfluiter	zomervogel, broedvogel	-	X	X	X	uiterste data: 5-4-1988, 26-11-1963
☐ 237. Zwartkop	zomervogel, broedvogel	O	X	X	X	zeldzaam in winter: >11x
☐ 238. Bladkoninkje	zeldzaam: 9-10x	O	-	-	O	uiterste data: 10-9-1967, 7-12-1979
☐ 239. Fluiter	doortrekker	-	X	O	-	uiterste data: 17-4-1981, 9-7-1970
☐ 240. Tjiftjaf	broedvogel	O	X	X	X	zeldz. wintergast: <25x dec.-febr.
	Iberische Tjiftjaf	-	O	O	-	29 april - 20 juli 1990, 8 mei 1992?
	Siberische Tjiftjaf	-	O	O	O	17-4-65, 25-11-74, 7-8-76, 15-11-'60
☐ 241. Fitis	zomervogel, broedvogel	-	X	X	O	uiterste data: 10-3-1989, 19-11-'60
☐ 242. Goudhaantje	zeldzame broedvogel	X	X	O	X	broedvogel A'Bos > '68, A'West
☐ 243. Vuurgoudhaantje	doortrekker, br.geval 1992?	X	X	O	X	uiterste data: 15-8-'73, eind mei '92
☐ 244. Grauwe Vliegenvanger	zomervogel, broedvogel	-	X	X	X	uiterste data: 12-4-1942, 18-11-'67
☐ 245. Kleine Vliegenvanger	zeldzaam: 6-7x	-	O	O	O	2x april-mei, 5x aug.-sept.
☐ 246. Withalsvliegenvanger	zeer zeldzaam: 1-3x	-	O	-	-	begin mei 1929, 5 mei 1947
☐ 247. Bonte Vliegenvanger	doortrekker, onr. broedvogel	-	X	X	X	uiterste data: 12-4-1993, 5-10-1959
☐ 248. Baardmannetje	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	ca. 25 p. Waterland-Oost (1992)
☐ 249. Staartmees	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	broedde A'damse Bos vanaf 1950
☐ 250. Glanskop	schaarse doortrekker: <30x	O	O	O	O	broeden nog nooit bewezen
☐ 251. Matkop	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	broedde A'damse Bos > 1957
☐ 252. Kuifmees	zeldzame wintergast: 17x	O	-	O	O	sept.-febr.; 23-6-1974, 3-7-1949
☐ 253. Zwarte Mees	incidenteel broedvogel	O	O	O	X	broedde A'Bos 1967-68, '70; 1976
☐ 254. Pimpelmees	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	in V'park talrijker dan Koolmees
☐ 255. Koolmees	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	broedvogel tot in A'dam-centrum
☐ 256. Boomklever	zeldzame broedvogel	O	O	O	O	vgl. Gierzwaluw 19, 4: 140-142
☐ 257. Talgboomkruiper	zeldzame doortrekker: 10x	O	-	-	O	uiterste data: 29-10-1995, 5-1-1989
☐ 258. Boomkruiper	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	algemeen in Amsterdam-centrum
☐ 259. Buidelmees	zeldzame broedvogel	O	O	O	O	broedvogel sedert 1986, <10 p.
☐ 260. Wielewaal	zomervogel, onr. broedvogel	-	X	X	O	broedde A'Bos > 1943, max. 26 p. ('51)
☐ 261. Grauwe Klauwier*†	zeldzame doortrekker: 13x	-	O	O	O	broedde 1945 en 1961
☐ 262. Klapekster	onr. doortrekker: >60x	O	O	-	O	uiterste data: 2-9-1974, 4-5-1925
☐ 263. Roodkopklauwier	zeer zeldzaam: 2x	-	O	-	-	10-5-1905 Artis, 20-5-1976 Z.O.
☐ 264. Vlaamse Gaai	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	8 herfst-invasies 1891-1972
☐ 265. Ekster	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	le? broedg.: Artis 1921 (Ardea 10:183)
☐ 266. Notenkraaker	schaarse doortrekker: >30x	O	O	O	O	uiterste data: 6-8-1968, 6-6-1992
☐ 267. Kauw	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	hoogste dichtheid in voorsteden
	Noordse Kauw	?	?	-	O	23 sept. 1884 vondst Artis.
	Russische Kauw	?	?	-	O	5 nov. 1990 4 ex. (Gzw. 28,4: 85)
☐ 268. Roek	onregelmatig broedvogel	X	X	X	X	max. 230 p. A'dam-Oost 1898
☐ 269. Zwarte Kraai	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	1-5 p./km2 (Avif. W. Ned. 1981: 443)
	Bonte Kraai	X	X	-	X	broedpoging 1897 Marinewerf
☐ 270. Raaf	zeldzame doortrekker: 9x	O	O	-	O	uiterste data: 11-10-1984, 21-3-'94
☐ 271. Spreeuw	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	slaapplaatsen: Dam, C.S., Leidseplein
☐ 272. Huismus	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	1924 l albino (Ardea 14: 75)
☐ 273. Ringmus	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	in landelijk gebied en voorsteden
☐ 274. Vink	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	in parken met hoog geboomte
☐ 275. Keep	doortrekker en wintergast	X	X	O	X	nestvondst 2 mei 1948 A'damse Bos
☐ 276. Europese Kanarie	z. schaarse doortrekker: 22x	O	O	O	O	uiterste data: 6-2-1976, 31-10-1987
☐ 277. Groenling	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	broedvogel ook van A'dam-centrum
☐ 278. Putter	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	tot 5 p./km2 in parkrijke gebieden
☐ 279. Sijs	doortrekker en wintergast	X	X	O	X	mogelijk broedend 1936, '38, <'77
☐ 280. Kneu	jaarvogel, broedvogel	O	X	X	X	in voorsteden, volkstuinten
☐ 281. Frater	doortrekker en wintergast	X	X	-	X	uiterste data: 10-9-1966, 26-4-1973
	Britse Frater	O	-	-	-	vondst 28 jan. 1949 bij de Rothoek
☐ 282. Kleine Barmsijs	doortrekker	X	O	O	X	subspecifieke seizoenpresentie
	Grote Barmsijs	O	O	-	O	van beide ondersoorten probleem
☐ 283. Witsluitbarmsijs	zeer zeldzaam: 1-4x	O	-	-	-	(jan. 1946, dec. '75, jan. '84) dec. '90
☐ 284. Kruisbek	doortrekker	O	O	O	O	uiterste data: 16-6-1972, 19-4-1982
☐ 285. Roodmus	zeer zeldzaam: 3x	-	O	O	O	12-9-1988, 22-6-1990, 29-5-1993
☐ 286. Goudvink	vrij schaarse wintergast: 61x	O	O	O	O	slechts 2 juli-waarnemingen
	Noordse Goudvink	O	-	-	O	o.m. 23-12-'61, 20-11-'71, 22-2-'75
☐ 287. Appelvink	onregelmatige broedvogel	O	O	O	O	broedvogel A'Bos 1949, '62, '94-95
☐ 288. Ijsgors	sch. doortrekker en wintergast	O	O	-	O	uiterste data: 25-9-1984, 23-3-1969

	status:	seizoenpresentie:				opmerkingen en bronnen:
		W	V	Z	N	
☐ 289. Sneeuwgors	sch. doortrekker en wintergast	○	○	-	○	uiterste data: 22-9-1962, 14-4-1962
☐ 290. Geelgors*†	doortrekker en wintergast	○	○	○	○	broedde A'damse Bos 1947-1961
☐ 291. Ortolaan	z. schaarse doortrekker: <30x	-	○	○	○	uiterste data: 24-4-1993, 10-11-'84
☐ 292. Rietgors	jaarvogel, broedvogel	X	X	X	X	11-2-1971 1e zang A'damse Bos
☐ 293. Grauwe Gors	zeldzame doortrekker: 9x	○	○	-	○	uiterste data: 13-9-1980, 7-5-1967
☐ 294.						
☐ 295.						
☐ 296.						
☐ 297.						
☐ 298.						
☐ 299.						
☐ 300.						

Selectie van met zekerheid, vermoedelijk of mogelijk uit gevangenschap, introductie of transport afkomstige soorten* (>60):

-	Kaapse Stormvogel	1x	±1806 bij Sloterdijk gevangen; mogelijk 'ship-assisted'.
17.	Kwak	2-3 br.p.	misl. introductie vanuit Artis 1908 (Ard. XV: 34); Sloten/Frankendael 1989; vrijvl. ex. br. op ruïne en kinderboerderij Artis (vgl. Gzw. 27, 28, 29, nrs.1).
	Artis		
19.	Koereiger	1x	mogelijke ontsnapte gevallen uit Nederlandse dierentuinen, o.m. Blijdorp.
20.	Kleine Zilverreiger	1x	vondst 9 jan. 1971 van in Tunesië geringd ex., mog. ontsnapt (Lim. 47: 34).
-	Amerikaanse Kleine Zilverreiger	1x	3e week mei 1942 Durgerdam, ontsnapt uit Artis (De Lev. Natuur 47: 158).
-	Afrikaanse Lepelaar	1x	eind april 1993 1 ex. Waterland-O. Afkomstig uit Senegal?? (cf Lepelblad 4).
-	Flamingo	2-3x:	15-8-1964 Nieuwe Meer, maart-april 1966 A'dam-West, ±1976 bij Diemen.
-	Chileense Flamingo	?	werden gehouden op Frankendael in de jaren 60 (Med.bl. 5, 2: 24).
28.	Knobbelzwaan	jaarvogel	> 50% der broedpopulatie is van niet-wilde herkomst.
-	Zwarte Zwaan	7-12x	uiterste data: 13-5-1980 (1e geval), 12-11-1995; m.n. in het IJmeer.
-	Indische Gans	7x	uiterste data: 29-3-1985, 7-7-1983; 3x april, 2x mei, juni, juli (1979-1994).
36.	Canadese Gans	±30x	zomergevallen w.s. escapes, wintergevallen (jan.-mrt.) w.s. wilde ex.
-	Nijlgans	max. 160	1e broedgevallen 1969-1971 Amsterdamse Bos en Zandput Badhoevedorp.
41.	Casarca	>40x	verwilderde ex. broeden ±1975 Badh.dorp, >±'93 Schellingwoude en Diemen.
-	Kaapse Casarca	1x	vrijvliegend ex. verblijft in Artis, zat op nest met schiereieren (v.d. Waal).
-	Muskuseend	1x	broedde 1995 Amsterdamse Bos, 8 pulli † (Bosbericht okt. 1995: 4).
-	Mandarijneend	3x, 1x br.	17 mrt.-4 mei 1968 vr. A' Bos, broedgeval sine anno 1973-77 Botshol? (Teixeira 1979: 58), 1x <'83 A'dam-West, dec./jan. 1991/92 vr. Flevoпарк.
-	Bronskopeend	1x	30 september 1979 adult ex. overvliegend Nieuwe Meer (Med.bl. 17, 4).
-	Siberische Taling	1x	15 febr.-21 mrt. 1963 m. A'dam West, ontsnapt uit collectie Vondelpark.
-	Ringtaling	1x	eind nov. 1994 1 ex. Rembrandtpark.
-	Carolinaëend	1x	1963 Prins Hendrikkade (VOD; vgl. ook Dutch Birding 16: 148-149).
-	Baers Witoogeend	1x	1974-1976 mannetje Aythya baeri 2e Diem, bij Diemen (VOD).
51.	Witoogeend	?	diverse tamme ex. (VOD; vgl. ook Dutch Birding 16: 148-149).
-	Rosse Stelkstaart	7x	jan.-febr. 1987 vr. Amsterdam-West en 6x s' winters 1991-1994 (nov.-april).
62.	Witkopeend	4x	ontsnapte gevallen uit fokkerij of eendenpark niet uit te sluiten (DB 16: 149).
67.	Vale Gier	1x	april/mei 1993 bij Durgerdam; afkomstig uit 4,5 jarige gevangenschap.
-	Barbarijse Valk	1x	17 aug. 1930 vondst in tuin Haarlemmerdijk (coll. ZMA); ship-assisted?
-	Bankiva-hoen <i>Gallus gallus domesticus</i>		vrij rondlopende populatie Frankendael; 1 haan r. N. Spuistraat, febr. 1995.
-	Fazant	vrij alg.	jaarvogel, broedvogel; 1x waargenomen op het Begijnhof.
-	Kroonkraanvogel	1x	25 juli 1991 1 ex. Polder IJdoorn bij Durgerdam.
-	Purperkoet	3x	22-7-1874 Amstelveen (coll. NNM); sept./okt. 1970, 26-7-1974 Botshol.
-	Dodo†	1x	1626 levend van Mauritius per schip overgebracht naar Amsterdam.
-	Rotsduif <i>Columba livia domestica</i>		algemene jaarvogel, broedvogel.
-	Grijze Roodstaartpapegaai	1x	regelmatig ontvangen Vogelasiel de Toevlucht (med. G.J. Zandt).
-	Perzikkopagapornis	>1x	<i>A. roseicollis</i> eens 20 ex. op doortrek Vijfhoek (van Duin).
-	Halsbandparkiet	broedvogel	1e broedgeval 1977 Vondelpark; ±210 ex. op slaappleats Amsterdam-West, nov. 1995.
-	Alexanderparkiet	1x	in de jaren 80 in het Vondelpark (Hazevoet).
-	Blauwgele Ara	2 ex.	Rioolzuivering-Noord, A'dam-Noord zomer-najaar 1995.
-	'Groene Amazone Papegaai'	1x	(verzameltem voor amazones) ontv. Vogelasiel de Toevlucht.
-	Groene/Kleine Groene Bijeneter	1x	april/juli? 1974 DVH-terrein Amstelveen (van Duin).
-	Indische Scharrelaar	1-2x	7 juli 1976 vondst Amsterdamse Bos, vermoedelijk uit vliegtuigtransport.
-	Mongoolse Leeuwerik	1x	22 maart 1980 1 ex. Kaagbaan, Schiphol; w.s. uit vliegtuigtransport.
-	Spodijster	1x	30 augustus 1965 Spaarndammerdijk bij Sloterdijk; 'ship-assisted'?
-	Shamalijsjer	1x	<i>Copsychus malabaricus</i> ± nov. 1991 Osdorp (Lammert van der Veen).
217.	Vale Lijster	1x	24-26 april 1977 2 ex. Amsterdamse Bos; afkomstig uit vliegtuigtransport?
-	Roodstaartlijstergaai	1x	<i>Garrulax milnei</i> 1e helft nov.1990 1 ex. Vlaardingenaan; 'airplane-assisted'?
-	Rotskrulper	2x 1	overwinterde in 1989/90, 1990/91; ontsnapt uit vliegtuigtransport, nov. 1989.
-	Bruinkopgors	2x	23 juli 1961 Diemerzeedijk en 6 juli 1963 Sloterdijk, beide mannetjes.
-	Roodkraaggors	1x	<i>Zonotrichia capensis</i> m. 1973?-'75 bij C.Herseninstituut, IJ-dijk (van Duin).
-	Rode Kardinaal	1x	Vijfhoek (VOD).
-	Indigogors	1x	maart 1989 Kruislaan, A'dam-Oost; mogelijk ontsnapt uit gevangenschap?
-	Vuurvinkje	1x	6 augustus 1991 vondst Sarphatistraat (In collectie ZMA).
-	Driekleurennon	div.	<i>Lanchura malacca</i> ±1981 (F. Ruhé).
-	Roodvoorhoofdwever	2x	<i>Euplectes hordeacea</i> ; 19 aug. tot in okt. 1995, Diemerzeedijk en Vijfhoek.
-	'Groene' Weverspec.	1x	bouwde nest Beatrixpark 1994 (v.d. Waal).
-	Arabische Goudmus	div.	<i>Auripasser euchlorus</i> >1981 diverse ex. Vijfhoek (VOD).
-	?glansspreeuw	1x	<i>Lamprotonis spec.</i> Vijfhoek (VOD).

* Nederlandse namen van exotische vogelsoorten zijn ontleend aan C.S. Roselaar's Lijst van alle vogelsoorten van de wereld, in: C.M. Perrins (red.), Geïllustreerde Encyclopedie van de Vogels. Uitg. Zuid-Hollandse Uitgeversmaatschappij, Weert 1991.

** N.B. Bij sommige van bovengenoemde soorten is wilde herkomst niet geheel uit te sluiten.

• *Vera effigies huius avis WALGH-VOGEL,
 (quæ & à nautis DODAERS propter
 foedam posterioris partis crassitiem
 nuncupatur) qualis viua Amstero=
 damum perlata est ex Insula MAV=
 RITII. ANNO M.DC.XXVI.*

Manu Adriani Vennij Pieters

Dodo *Raphus cucullatus*, levend ex. anno 1626 te Amsterdam, getekend door Adriaen Pietersz. van de Venne (1589-1662). Dit is één van totaal drie Dodo's die ooit met zekerheid naar Europa zijn overgebracht (med. B. van Wissen, ZMA).

Het latijnse bovenschrijft luidt vertaald: "Getrouwe afbeelding van een Walgvogel, (die vanwege zijn ontzettend dikke achterste door zeelieden Dodaers wordt genoemd) zoals die levend naar Amsterdam is overgebracht van het eiland Mauritius in het jaar 1626." (pentekening van A.P. van de Venne, ingeplakt in een exemplaar van C. Clusius, *Exoticorum libri decem quibus animalium, plantarum, aromatum, aliorumque pegrinorum fructuum historiae describuntur*. Item Petri Bellonii *observationes*, Leiden 1605, in bezit van de Universiteitsbibliotheek Utrecht; Balis, *Van diverse pluimage* 1968: 29-30; vgl. ook *Ardea* VI: 74-79, *Artis* 24,2: 62-63, Besselink in *Van Wissen* 1995: 89).

Ten gevolge van overbejaging door Nederlandse scheepslieden en voedselk concurrentie van niet-inheemse diersoorten stierf de Dodo omstreeks 1665 op eilandjes voor de kust van Mauritius uit (van Wissen 1995: 39-41, vgl. ook *Artis* 24,2: 85).

INHOUD DE GIERZWALUW 33 (1995), NR. 3

Voorwoord. Checklist van Amsterdam: de stand van zaken.	91
Ruud Vlek,	
Het vogelrariteitenkabinet van Amsterdam. Revisie en aanvullingen op de Checklist van de vogels van 'Groot-Amsterdam' 1986.	93
– De CDNA-revisie en de Amsterdamse Checklist 1986.	94
– Door de Avifauna Commissie Amsterdam afgewezen gevallen.	97
– Niet-aanvaarde meldingen en over het hoofd geziene gevallen.	99
– Aanwinsten voor de Amsterdamse avifauna sedert 1986.	107
– Nog niet aanvaarde meldingen van nieuwe soorten voor de regio uit de jaren 1987-1995.	110
– Herbevestigde gevallen van zeldzame vogelsoorten op de Checklist van Groot-Amsterdam.	113
– Appendix. Kwantitatief overzicht van de Amsterdamse avifauna.	122
– Geraadpleegde literatuur.	124
Inleiding. Voorstel voor een nieuwe checklist en rode lijst van de vogels van 'Groot-Amsterdam'.	127
Checklist van de vogels van 'Groot-Amsterdam', 1995. Volledige lijst van in en om vastgestelde vogelsoorten.	130
+ appendix: Lijst van waargenomen vogelsoorten, die met zekerheid, vermoedelijk of mogelijk uit gevangenschap, introductie of transport afkomstig zijn.	140